

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА.

III
Ж-14988
1926-1-10

30429

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
ІМЕНІ
ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

Ч. 30429 / 1926 р.

1 ep

30429

III

244.988

1926-1-10

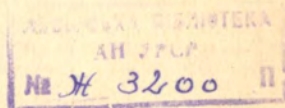
ОЖ

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК „ПОСТУП“

30429

РІЧНИК VI.

30.429.

ЛВІВ. 1926.
НАКЛАДОМ М. Т-ВА МОЛОДІ

Зміст VI-го річника:

I. Статті програмові, научні і суспільні:

	Стор.
З Новим Роком	1
Праця	2
О. Макарушка: Кілька моментів із життя Льва Півночі	3, 26, 52
М. Бремишайд: У весну життя	11, 44, 70
Монс. Ойбур: Про справжній патріотизм	30
Іван Гладиллович: Новий студент	67
Лімниченко Василь: Віра і праця	81
С. М.: Як держави бороняться перед моральним злом	83
Яр. Мандюкова: Бенвенуто Челліні	85, 112
О. Клад: Лектура	92
Іван Гладиллович: Наш організаційний проблем	101
Гетьманська студентська організація	104
Н. Н.: Джемс Кук	107
Назарук Осип, др.: Матеріалістичний світогляд Івана Франка	116
» » : Культ Франка а молодь	136
Роман Скавинський: »Гріх« української дійсности	147
* *: Релігійна диспута в Москві	149
Яремчук Zenon: Пласт а католицизм	157

II. Оповідання, нариси і поезії.

В. Лімниченко: Перед сповіддю	10
» » : »Було в мене веселе говіння«	35
П.: Таємничий корабель	15
Вальгаев: Зерно гірчиці	18
Столітний Дуб	25
Ігор Сендецький: З верхів Гетсману	31
» » : В тенетах думки	48
Credo	47
Люї Кольома: Пст!	55, 74, 88
Степан С.: Воскресення	41, 65
Р. Т.: Непорочно Зачата	66
Брат Мелетій: Хай стане	107
Степ Роман: Над Прутом	115
» » : На Шибенім	155
Ярослав Цурковський: Тим...	133
Ю. Калинський: Зрада	135
Дмитро Бандрівський: Твоє Світло	145
Степан Семчук: Засуд	145
Афоризми	2, 43, 73, 82, 122

III. Зі студентського й організаційного життя.

Зі студентського українського життя:

Галичина — Львів	22, 35, 61, 95, 125, 160
Станиславів	37, 78
Стрий	95
Тернопіль	126
Австрія — Відень	22
Інсбрук	97
Буковина — Чернівці	23
Чехословаччина — Прага	126
УСРР	162

З життя студентів чужинців:

Югославія	99
Чехословаччина »С. І. Е.«	126
З »Пласту«	24, 38
З »У. Х. С. О.«	22, 36, 62, 126
З »Л. У. М.«	37
Зі секції студенток	62
Кооператива »Самопоміч«	62
»Научний Клубок« Станиславів	78
Студентський Історичний Клубок	36, 161

VI. Бібліографія.

Бібліографія	32, 123, 158
------------------------	--------------

V. Miscellanea.

З католицької акції	39, 129
і на окладинах чч. 1-2, 5 і 6	
Всячина і зі світа	63, 80, 100, 131
і на окладинах чч. 3, 6 і 9-10.	
Літературний конкурс на окл. ч. 1-2.	
Розгадка І. конкурсу »Постуш«	132
Надіслані книжки	164

30429.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

ПОСТУП

В. Манастырський

Великого бажаєте!

ВИДАЄ РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ У ЛЬВОВІ

РІК VI

19 СІЧЕНЬ
ЛЮТЕНЬ 26

Ч. 1-2

ЗМІСТ

	стор.
З Новим Роком	1—2
Праця	2
<i>Остан Макарушка:</i> Кілька моментів із життя	
Льва Півночі	3—10
<i>В. Лімниченко:</i> Перед сповіддю	10
<i>П. М. Ф. Бремшайд:</i> У весну життя (6. лист)	11—15
<i>П.:</i> Таємничий корабель	15—17
<i>Вальгаєв:</i> Зерно гірчиці	18—21
Зі студентського життя	22—24
З католицької акції	
I. Конкурс „Поступу“	

Ціна числа: 50 гр.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК — „ПОСТУП“ —

Орган присвячений правді і благородній ініціативі

— Виходить що місяця (кромі ферій) —

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ В РОЦІ 1926.

Цілорічна передплата в краю виносить 5 золотих; за кордоном виносить: 1) для Америки і Канади 1·50 доляра; 2) для Бразилії 15 мільрейсів; 3) для Чехословаччини 45 чеських корон; 4) для інших країв вартість 7·50 швайцарських франків.

Краєву передплату посилається на адресу:
Експедиція часопису »ПОСТУП«, Жовква.

Всі закордонні грошові посилки посилається порученим листом по адресі: »ПОСТУП« Львів, ул. Домініканська 11/І.
Як зачет на передплату приймається найменш 1·50 зол. пол.

У розпродажу часопису не посилається.

Редакція „ПОСТУПУ“ звертається отсим до всіх читачів і прихильників нашого журналу з проханням подати відповідь на такі питання:

- 1) Які відділи треба би в »П.« розширити, які звузити?
- 2) Що Вам найбільше в »П.« подобалося (статя, автор?)
- 3) Що за бажання мали би Ви супроти редактора »П.«?
- 4) Які користи дало Вам досі читання »П.«?
- 5) Як розходиться »П.« у Ваших кругах? і т. д.

Можна на це відповісти й без подання назвиська; зазначить лише стан (студент, чого і т. п.), вік та пол.

Просимо о всякі дописи, статі та белетристику.

Редакція заздалегідь дякує за надіслане.

Пригоже до друку евент. заремунерув.

Слати по адресі:

»ПОСТУП«, Львів, ул. Домініканська 11/І.

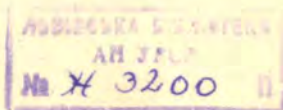

3 Новим Роком

ХТО ЛИШЕ дрібку розглянеться по всьому світі й ділах сучасних нам людей, той мусить завважити одно важне й суцільне явище: ввесь теперішній світ при всій хаотичности одиничних поглядів змагає до зібрання їх у двох світоглядах: Христовім і поганським. Один табір Христа, табір любови, табір католицької Церкви видимо розвивається та набирає сил. Навертається до нього з усіх розсіяних Церков багато визначних одиниць. Католики, досі розбиті на одиниці або партії — єднуються супроти спільного ворога та стають муром свіжих молодих грудий проти поганської навали. Світогляд католицький росте й поширює свої, досі облогом лежачі, ділянки; розцвітають наука, письменство, преса. Одинично-харитативний рух розширюється й на суспільну акцію: християнізується робітничий та жіночий рух. Вкінці: відроджується монаше життя (прим. тисячі монаших покликань у Німеччині), а що впливом його буде зріст кількості нових святих — це певне. Одним словом: стара «мертва» католицька Церква ще раз дає недовіркам доказ своєї вічної молодости й життя!

Але і табір противний табір «несучого світло» не спить! Усіми норами втискається між сучасне людство їдь ненависти, невіри. Розбиває пошану себе у жінки й молоді; поширює моральну гниль при допомозі літератури, преси, театру, кіна, радія й інших орудників «цивілізації». Підбурює людину проти людини, націю проти нації, класу проти класу — всім буцім то обіцяючи «в боротьбі здобудеш ти право своє» і каже здобувати це право «цивілізованим Європейцям» безоглядно такими гидкими ділами, що вони геть то посоромлять «дикунів». Зріст капіталізму й комунізму, — які, хоч буцім то вороги, йдуть рука в руку проти Христової католицької Церкви — є тим мірилом, що дає нам непомильний знак зросту ворожої Христові сили.

«Хто не сіє, той розсіває» — хто не рішився пристати до католиків, той уже тим самим у ворожій таборі. Бо тим самим ослаблює він кількостеву силу католицизму, бо тим самим записується «несучому тьму», як його безвільний раб.

Індиферентний на вид капіталізм та його приклонники, це властиво перші носії більшовицької програми, це другий бік одної і той же самої речі: поганського егоїзму та матеріалізму.

Вибір мусить бути: коли не добровільний, так поневоільний. Або Христос, віра й любов; або Ваал, невіра й зненависть. Ми, читачі, прихильники і редакція »Поступу«, ми, що сміли назвати себе »Новою Молоддю«, вже вибрали шлях. Шлях ясний, правду і життя: Христа. Не сумнів, а віру — не ненависть, а любов.

Шлях наш вимагає від нас діла любови; сповнення двох заповідей любови. Мусимо любити себе по божому, т. з. усіми силами змагати до спасення своєї душі — інакше: мусимо себе освятити. Мусимо любити ближніх як себе самих, т. з. треба нам апостолувати серед них, приєднувати їх до нашого шляху та утверджувати їх на ньому. Отже: 1) освячення себе самого; 2) апостолят нашої ідеї серед інших. До цієї цілі маємо йти ми і »Поступ« — як помічник.

У цих двох річах наша ціль — весь наш »закон і пророки«. В цих двох річах сенс життя, вартість одиниці, вартість нації. В цих двох річах сповнення українського патріотизму. — Не в заложенні шовіністичної держави і не в класовій боротьбі¹⁾, а в сильнім характері святих горожан та розвитку даних Богом українській нації таланів і призначення — майбутнє ясне України! А там: у зєднанні добровільним і рівноправним усіх клас і всіх націй — проявиться ще захмарене небо і зійде сонце невгасаючого Христового дня!

¹⁾ ворогів просимо хибно не »пояснювати« тих слів, як заперечення змагань до збудування власної держави, або поправи долі мас; ні, ми не хочемо лише робити собі з держави чи класи — Бога!

П р а ц я

Праця є благословенням... Прокляттям є ненависть до праці.

(Baumberger G.: Blaues Meer u. Schwarze Berge)

Місце, яке було свідком нашої чесно́ї праці, є все нам миле.

(Eschelbach H.: Erzählungen)

Праця без охоти є все лихою працею; вона не вдовольє, тнобить і не приносить плоду.

(Wibbelt A.: Das Buch von den vier Quellen)

Найкраща й найпевніша нагорода за нашу працю є її вплив на наш власний характер.

(Foerster Fr. W.: Lebensführung)

Праця — це закон всесвіта, закон життя й смерти, звід і цвітів! В праці лучиться чоловік із природою й слухає її святих законів; лиш працею здобуваємо собі правдиве щастя!

(Sheehan P. A.: Lukas Delmege)

Др. Остап Макарушка

Кілька моментів із життя Льва Півночі

ЛЕВ ПІВНОЧІ — се шведський король Карло XII*), знаменитий вожд, а за-разом найбільший авантюрист із усіх володарів, яких знає всесвітня історія.

Нашим особливим обов'язком є познакомитися ближше з особою того дивного короля, бо вона зв'язана тісно з одною епохальною подією України. Іменно український гетьман Іван Мазепа хотів з підмогою Карла XII освободити Україну зпід російського ярма і тому вступив з ним у воєнний союз. В Росії панував тоді цар Петро I. Великий. Між ним а Карлом XII. і Мазепою прийшло до боротьби під Полтавою 1709 р. І там то Карло XII, перший раз в житті побіджений, утік з Мазепою за Дністер у Бендери в Бесарабії, що була тоді під турецьким володінням.

Та щоби зрозуміти наглядно, якими дорогами звела воєнна химерна судьба Карла XII. з Мазепою, треба вперед подати кілька важніших подій з життя того короля — до битви під Полтавою.

*

Швеція займає більшу частину Скандинавського півострова, який видав в середніх віках смілих завойовників. Кому невідомі ті гарні напівлегендарні романтичні оповідання про геройські подвиги скандинавських Норманів, що на своїх щоглистих суднах ви-

правлялись у походи на всі бережіща Європи? Одно норманське плем'я, Варяги, мало заснувати першу організовану державу у нас. Та се непевне. Але в кожному разі се є певне, що норманські племена стояли віддавна у живих взаєминах з нашими людьми, іменно здовж більших сплавних рік, на що вказують у нас численні історичні назви осіб і місць як також деяка побутова схожість, що збереглась у простолюддях, скандинавського й українського, ще до нині *).

Швеція була завсіди вільною. Тільки від кінця XIV ст. до початків XVI підлягала вона Данії, що тоді з Норвегією становила одну державу.

Та на початку XVI ст. освободив свою вітчизну зпід данської кормиги Густав Ваза, потомок давних шведських королів. Цей чоловік служить наглядним приміром, як то інколи недосяжна мрія може стати дійсністю. Густав Ваза, ув'язнений данським королем Христіаном, утікає з в'язниці і перебравшись за селянина, укривається довший час у горах і лісах Далекарлії в Швеції, за-

*) У великім етнографічному музеї в Осльо (давн. Христіянія), столиці Норвегії, знаходяться сільські домашні і господарські предмети зовсім такіж самі, що й у нашого українського селянина: такаж сама колиска і діжа, ложка, шафлик і скопеч, якби прямо перенесені звідси татуди. Замітне, що й національно-державний прапор Шведів має ті самі дві краски, що у нас, синю і жовту.

* 1682, † 1713.

робляючи собі на життя в рудокопнях міді. Там відкриває селянам свій план повстання проти Данців, вправляє їх у воєнній штуці, побиває з ними данського короля і стає сам правити Швецією, вибраний справедливо володарем краю, який освободив від нахабних наїздників.

Одним з його потомків був Густав Адольф, звісний з трицятилітньої війни, що помер 1632 р. З роду Вазів походив також Карло XII, син Карла XI. і Ульрихи Елеонори данської. Уродився 27 червня 1682 р.

Вже малим хлопчиною зраджував Карло XII. свою воєнну вдачу і спосібности. Його наймилішою розривкою були такі діточі гри й забави, що вимагали напруження, сили й відваги. На сьомому році життя вмів уже гарно їздити верхом на коні.

Знаменною рисою його дитинячої вдачі була незломна упертість і честилюбивість. Відвести його від якого наміру можна було тільки натяком, що задумане ним діло не принесе йому слави. І в дальшій його життю бачимо, що він майже всьо робив не для власної користи, ані для безпосередньої користи свого краю, а тільки для слави. Така вже була його душа. Ненаситна слави.

До науки латинської мови почував відразу і не хотів уперто її вчитися. Та як йому сказали, що польський і данський король уміють по латині, то він вивчився її дуже скоро на стільки, що умів нею говорити до кінця життя. З латинських авторів читав тільки

Квінта Курція Історію Александра Великого і Цезаря Спомини про галійську війну. Александер Великий так йому сподобався, що при лектурі його воєнних походів сказав своєму учителеві: »Я хотівби стати подібним до нього«. »Алеж він жив тільки 32 роки«. »Чиж це не досить, як здобудеться так много країв?« Коли про це довідався його батько, сказав: »Отсей хлопець перевисить мене і зайде дальше, ніж Густав Великий«.

Раз оглядав він у батьківській комнаті дві географічні карти: на одній було угорське місто, забране недавно Турками німецькому цісареві, а на долі слова з книги Йова: »Бог дав, Бог узяв; нехай благословиться імя Господне«. На другій карті було місто Рига, столиця Лівонії, здобута 100 літ тому Шведами. Карло вхопив олівець і написав під Ригою: »Бог мені її дав, а чорт мені її не відбере«.

На 15. році життя тратить Карло свого батька і дістається під опікунство своєї бабуні, яка стає регенткою держави. Тому, що вона не хотіла допускати свого молодого внука до державних справ, проводив Карло переважну частину свого часу на ловах і на переглядах військ, бо до цього почував непоборимий природний нахил.

Однак регенція бабуні довго не тревала. При допомозі двох надворних достойників віднято владу регентці, а Карла XII. ув'язнено на короля 24. грудня 1697, коли йому було ледви 15 літ з половиною.

На короля вінчав його по давньому звичаю архієпископ з Упсали. Помазавши його, тримав у руках корону, щоби насадити її молодому королеві на голову. Та Карло вирвав йому корону з рук і насадив собі її сам, дивлячися гордо на владику. Юрба народу, якій кождий жест великості завсіді імponує, став оплескувати той поступок короля.

Молодий король був упертий, бутний і гордий та не показував особливих спосібностей правити державою. Амбасадори чужих держав, що були тоді в Штокгольмі, писали своїм монархам, що Карло XII. — це зовсім пересічна, мірна голова. І самі Шведи не думали ліпше тоді про свого короля, бо ніхто ще не пізнав його питомої спосібности. Аж як бурі зібралися нараз над Північчу, вийшов з укриття і розвинувся його справжній талант.

Сусідні монархи, довідавшись, що у Швеції став панувати недосвідчений і малоспосібний, як їм донесено, молодик, задумали вирівнати зі Швецією свої давні порахунки. Першим з тих сусідів був данський король, Фридрих IV., другим саксонський електор і польський король, Август II., третім і найнебезпечнішим російський цар Петро I. Великий.

Данський король вступив зі своїм військом до Гольштину, де тоді панував шурина Карла XII.; польський король задумав відібрати Швеції Лівонію, а Петро I. всі ті землі, що лежали між Фінляндським заливом, Балтиком, Польщею і Ро-

сією. Петрови I. був доконче потрібний доступ до Балтику, щоби там заложити більший порт і так прорубати Росії вікно в Європу.

Швецію обхопила тревога. Три могучі вороги ладяться йти війною проти неї; старі досвідчені генерали повимирали, а король-молодик ще нічим добрим не зазначився. На раді сидів звичайно з заложеними ногами, розсіяний, рівнодушний і безучасний.

Та коли супроти грізного положення зібралася коронна рада і деякі члени ради були тої думки, що булоб найліпше відвернути бурю договорами, Карло XII. схопився з місця з виразом поваги й певности на лиці і сказав: «Я постановив собі не вести ніколи несправедливої війни, але оборонну війну хочу скінчити все тільки знищенням моїх ворогів. Сьогодні моє рішення таке: я ударю на першого, хто виповість війну, а коли його поконаю, то надіюся нагнати трохи страху другим». Такі слова здивували дуже всіх старих радників, але ніхто не смів відповідати ні противитись королеві.

Від цієї хвилі Карло XII. неначе перемінився. Став одягатися як простий жовнір, їсти самі звичайні страви, покинув молодечі забави, а займався тільки приготуваннями до війни.

8. мая 1700 виїхав вісімнадцятилітній Карло XII. на війну проти Данців зі столиці Штокгольму, до якої не вернув вже до кінця життя ніколи. Для управи краєм лишив у столиці оборонну раду, зложену з кіль-

кох сенаторів і сенат, а сам займався від цієї хвили виключно війною.

Припливши на кораблях під данську столицю Копенгагу, дав приказ своїй армії висісти на сушу. Сам, з мечем в руці, станув на переді війська. На триста кроків до берега, скаче король в море, що на цьому місці було доволі мілке, а за його приміром ідуть міністри, французький амбасадор, старшини й жовніри і бредуть у воді по пояс до берега. Вороги обсіпують їх з берега крісовими кулями. Король, який ще у своєму життю не чув свисту куль, спитав генерала Стюарта, що це за свист чує він коло своїх ух. »Це свист крісових куль, що сиплять на нас«. »Добре, відповів король, відтепер це буде моя музика«. У тій же хвилі генерал, що поясняв королеви свист куль, дістав одну кулю в плечі, а один поручник упав по другій стороні короля.

Осьтаку надлюдську відвагу і легковажання смерті показав Карло XII. у своїй першій боротьбі. Данці на вид такого, нечувано смілого нападу втікли, а король упав на коліна, дякуючи Богу за першу перемогу.

Від цієї хвили його жовніри, переконавшись наглядно, що їх король і найвідважніший і найхоробріший, полюбили його, шануючи й слухаючи до загибину. І так ця перша перемога короля зєднала йому серця армії і цілого шведського народу.

У шведському війську панувала здавна взірцева карність, але Карло ще збільшив її. Між

іншим у таборі збирались жовніри щоденно двічі на молитву, о сьомій рані і о четвертій пополудні. Король все приходив на ту молитву, даючи своїм людям гарний зразок побожності.

Тільки шість тижнів тяглася війна з Данцями. І вже тут показав Карло свою безкорисність. Вдоволений, що виратував свого шурина, гольштинського князя, від ворожої напасти, не домагався підчас мирових умов ні для себе, ні для Швеції нічого, а тільки приказав Данцям заплатити своєму шуринові військові кошти і більше з ним не воювати.

Оставали ще два вороги: польський король і московський цар. Як Карло воював з Данцями, Август II. вже став облягати Ригу. Та не змігши її здобути, покинув облогу. Тож Карло вирушив проти третього ворога, московського царя Петра I., що облягав з великою армією містечко Нарву, яке тоді належало до Швеції.

Карло прибув морем з 20 тисячами людей. Петро мав під Нарвою около 80 тисяч і 150 гармат. Висівши на берег, шведський король без хвили відпочинку пустився скорим походом на ворога, розбив його передню сторожу, а прийшовши під Нарву, вихіснував снігову метелицю, що віяла ворогам в очі і в трох годинах здобув усі їх поліві укріплення.

У тому бою одна куля поцілила його в горло; та на щастя ця куля була вже так ослаблена, що не зранила його, задержавшись в закладках чорної

хустки на шиї. Одного коня під ним убито, та король ско-
чив легко на другого, кажучи :
»Ті люди кажуть мені робити
руханку« і не перестав вести
дальше боротьбу і давати при-
кази з тим самим спокоєм
духа.

З полонених лишив у себе
тільки московських генералів,
з якими обійшовся дуже чемно,
а інших військових старшин
і жовнів відпустив обезору-
жених домів. Якби був усіх по-
лонених затримав у себе, то їх
скількість булаби кілька разів
більша від числа побідників.

Міжтим надходив сам цар
з сороктисячною армією та до-
відавшись в половині дороги,
що сталося з його вісімдесятьма
тисячами під Нарвою, завернув
з дороги, кажучи ті замітні
слова : »Я добре знаю, що Шведи
будуть нас ще довго бити, але
наконець вони самі навчать нас
себе побіджувати«.

Небавом вступає Петро І.
у воєнний союз з польським ко-
ролем Августом II. проти Карла
XII. Той іде зпід Нарви до Лі-
вонії, недалеко Риги і перепра-
вляється там хитрістю через
широку ріку Двину. Замітивши
іменно, що вітер дує з півночі
на південь, себто ворогам в очі,
казав на північній березі ріки
наносити цілі гори соломи, під-
палити, а крім того пустити
ще за вітром на ріку багато
дараб також із запаленою со-
ломою. І так під заслоною гу-
стих хмар диму, що вкривали
беріг і ріку, дістався Карло зі
своєю пятнайцятитисячною ар-
мією за чверть години на дру-
гий берег ріки і тут Саксонці

Августа побачили несподівано
Карлові війська перед собою.

Побивши їх по завзятій бо-
ротьбі, переходить Карло звідси
до Литви і Польщі.

З тої пори він посувається
наперед немов у тріумфальному,
а не воєнному поході. Ніде
майже не стрічає опору. »Це
радше лови, а не війна«, ска-
зав раз тоді король. А вико-
риставши партійну усьобицю се-
ред польської шляхти, зневолює
він польський сойм скинути
Августа II. з престолу, а ви-
брати на його місце польським
королем познанського воеводу
Станислава Ліщинського. моло-
дого чоловіка, що подобався
Карлові XII. своїми гарними
прикметами, іменно відвагою
і поміркуванням.

І тут доказав Карло, вже
вдруге, що йому не ходить
о власні користи, а тільки о во-
єнну славу. Ні клаптика заво-
йованої польської землі не при-
лучив до Швеції, тільки хотів
мати ту славу, що він знена-
видженого собі саксонського
електора, польського короля
Августа II., скинув з польського
престолу, а видвигнув на трон
чоловіка, якого сам захотів.

Побивши кілька разів Сак-
сонців на польських землях,
удався Карло до Саксонії, де
Август II. був дідичним воло-
дарем. Там удався Карло пе-
редусім на побоевище під Лі-
цен, славне з побіди і смерті
шведського короля Густава
Адольфа (1632.) з трийцятиліт-
ньої війни.

Станувши на місці, де той
великий герой поляг, сказав :
»Я старався жити так, як він,

може Бог дасть мені колись і смерть так славно, як йому».

Карло XII. оставав у Саксонії так довго, доки Август II. не підписав мира на подиктованих йому умовах. Але тої воєнної слави, яку здобув доси, було Карлові ще за мало; він вирішив скинути також і московського царя Петра I. з престолу. Його генерали надіялися, що він зі Саксонії вже верне до Штокгольму.

На кілька днів перед виїздом зі Саксонії приказав він подати собі плян шляхів до всіх столиць в Європі. Його маршалок приніс йому плян, де на першому місці була зазначена грубими буквами дорога зі Саксонії до Штокгольму. »Пане маршалку, сказав король, я виджу добре, куди ви хотіли мене повести; але ми не повернемо до Штокгольму так скоро«. А в дійсности не повернув туди вже ніколи.

В вересні 1707 р., як Карлові було 25 літ, вирушив він зі Саксонії з сорок трома тисячами людей, колись узброєних у залізо, а тепер лискучих золотом і сріблом і збагачених добичами в Польщі й Саксонії. Кожний жовнір ніс зі собою 50 срібних талерів.

Крім цієї армії чекав на нього в Польщі граф Левенгавпт, один з його найліпших генералів, з 20 тисячами людей, у Фінляндії мав 15 тисяч, а ще й новобранці мали прибути зі Швеції. З такими силами він не сумнівався, що знищить царя.

Цар стояв тоді в Гродні на Литві. Карло з'явився там так ненадійно, що Петро I. утік

з міста північною брамою, як шведськ. й король входив уже до міста полудневою.

По короткій боротьбі за містом стали царські війська утікати на схід в напрямі до Дніпра, а Карло XII. гнався за ними серед лютих морозів по бездорожжях і густих пралісах, де часто приходилося з великим трудом прорубувати дорогу. Тож і не диво, що від січня 1708. до кінця червня удалося йому дійти ледви до Березини, і то з немалими стратами в людях і воєнних засобах. Москалі утікали вправді перед Шведами, але Шведів нищила сама природа. Карло пакує все ще Москалів, де вони намагаються ставити йому опір, але цар Петро видить, що його противник стає на широких російських просторах з дня на день немічнійшим і безрадним.

Мимо того воєнна слава Карла і його армії була так велика, що московські війська вже на сам вид Шведів утікали, тож цар Петро, непевний висліді війни і жаліючи дальших страт, предложив Карлові мир. Та Карло, привикши доси диктувати мир своїм неприятелям щойно в їх столицях, відповів: »Я буду умовлятися з царем у Москві«. На цю горду відповідь шведського короля замітив Петро: »Мій брат Карло хоче все бути Александром, та я схіляю собі, що він не знайде в мені Дарія«.

І Карло йшов походом на Москву. Нараз по одній незначній боротьбі під Смоленськом покидає він московський шлях і на велике здивовання своїх

військових старшин каже йти походом на Україну, в напрямі до ріки Десни. Сталося це наслідком тайного порозуміння з українським гетьманом Іваном Мазепою, який задумав при допомозі Карла, вчинити Україну незалежною державою.

Розповідають, що Іван Мазепа почував також і особисту уразу до Петра. Раз при столі домагався цар від Мазепи, щоби він старався вчинити Українців більш уяглими Москві. На це мав замітити Мазепа, що свободолюбна вдача Українців не дасться зломити. Цар, що був вже тоді розпалений вином і що не все умів запанувати над своїм гнівом, назвав його зрадником і погрозив, що скаже його посадити на паль.

Іван Мазепа мав зі своїми козаками злучитися з Карлом над Десною, що впадає до Дніпра під Київом. Та Москалі, дізнавшися про плян Мазепи, так надшарпали по дорозі війська Мазепи, що той явився у Карла, не як могутий союзник, а радше як такий, що сам потребує помочі й опіки.

Настала люта зима з 1708 на 1709. рік, якої в цілій Європі доти не затямили люди. Карло, в чужім краю, окружений ворожим населенням, без одягу, обуви і поживи, не перестає посуватись наперед. В одному з тих його божевільних походів серед страшних морозів упало мертвими від студени дві тисячі жовнірів. А знов майже всі гармати треба було вкинути в багна і ріки, бо не було коний, щоби їх дальше тягнути. Вже то зима мусіла бути тоді

дуже гостра, коли між обома володарями прийшло до розему, який однакж тревав тільки до кінця січня 1709. р.

З великої, близько стотисячної армії, остало Карлови на весну 1709. р. ледви вісімнадцять тисяч Шведів, однак він не тратив ні надії, ні наміру дійти з нею аж до Москви. Тимчасом треба було йому здобути Полтаву, яку Петро I. зробив був основою своїх воєнних ділань. Полтава була укріпленим магазином воєнних засобів московської армії. Колиби Карло її здобув, отворивби собі дорогу до Москви, а бодай мігби серед достатку всіх засобів очікувати запасних військ, яких надіявся зі Швеції, Лівонії, Поморя і Польщі. Томуто він спішився як найскорше обложити і здобути Полтаву. Мазепа, що мав зносини з населенням міста, впевняв Карла, що він невдовзі здобуде місто. Надія відживала в армії; жовніри вважали здобуття Полтави закінченням усіх своїх мук і трудів.

Карло спостеріг на самім початку облоги, що він научив своїх ворогів воєнної штуки. Князеві Меншікову вдалося мимо пильної уваги Шведів, вкинути підмогу до міста так, що залога зросла тим чином до 5000 людей.

Шведи робили наступи, часами успішні. Тимчасом наближався цар із 70.000 войовників. Карло вибрався сам 27. червня, в день своїх уродин, на розвіди і побив одну з Петрових частин. Та як вертав до табору, дістав крісову кулю в п'яту. На його лиці не замі-

тили ні найменшої зміни ні знаку, що він ранений: він далі давав прикази й оста- вав ще на кони майже 6 годин. Один з його служачих, побачивши, що ціла долішня частина чобота короля є в крові, побіг за лікарями. Біль короля зробився так докучливий, що треба було зняти його з коня і занести до шатра. Лікарі, оглянувши рану, заявили, що прийдеться втинати ногу. Пригноблення в армії на ту вість було страшне. Та один лікар, Найман, справніший і відважніший від інших, заявив, що мігби королеви виратувати ногу, але треба зробити глибокі візи. »Тож зараз беріться до роботи, сказав король, крайте сміло, не бійтеся нічого!« І сам тримав

свою ногу обома руками, дивлячися на крайня, неначеби ту операцію роблено на кім другім.

Саме тоді, як йому роблено перевязку, він зарядив наступ на другий день рано, та ледви видав той приказ, як донесено, що ціла ворожа армія суне на нього. Тоді треба було змінити плян. Карло, ранений і неспосібний ділати, знайшовся між Дніпром, а рікою Ворсклою, що над нею лежить Полтава, на степу, без воєнної підстави, без амуніції, супроти армії, яка йому відтинала відворот і засоби живності. У тій крайности дав приказ в ночі з 7. на 8. липня польному маршалкови Ренскельдови всьо зарядити, щоби вдарити на царя другого дня рано.

(Докінчення буде)

В. Лімниченко

Перед сповіддю

СПОВІДАЛЬНІ, таємні слова
Захлипано в грудях тремтять —
Херувимна тривога!..
Простовільні дихання на душу летять
Від безмежів, від Бога!

Прошибнув метеор розікритість душі —
Невидальним пером хтось закони писав,
Над життя хтось прилинув!
Хтось у темнощах світло кресав —
Жаль родився... гріх гинув!

Й потекло джерело незатриманих скарг,
І розсипався кремінь душі, наче прах,
Розпався на часті!

...Непохитний! Прости!
і тримай на ногах,
Не дай мені впасти!

О. М. ф. Брешиайд

У весну життя

(6. лист до молодого Приятеля)

У ПЕРСЬКОМУ місті Армі жив серед магометан зайшлий із далеких сторін католік враз зі своєю сім'єю.

Він вступив на службу перського короля Фет-Ані-Шаха та в сбірні його держави судилося йому полягти на полі боротьби героїською смертю. Покинувши по собі 3 синів, а між ними Сукана незвичайно вірного сина кат. Церкви. Цей то молодець, маючи ледви 17 літ, визначився так дуже хоробрістю й іншими мужеськими прикметами характеру, що вскорі здобув собі любов короля. Король висловив бажання, щоб молодець став магометанцем, почав намовляти, а далі й напирати на нього, щоб змінив віру, обіцяючи йому за те раз на все королівську прихильність. Щож на те Сукан? Спокійно й скромно, але рішучо та неустрашимо промовив: „Мій володарю і пане! Життя своє віддаю за тебе мій любий батько — і я готов це вчинити, якщо треба буде цього. Але коли ти жадаєш, щоб я зрадив свою віру, то візьми радше меч і зрубай мене ним: радше смерть, ніж зрада своєї Церкви!“ Король прямо остовпів на таку великодушну відповідь, і в нагороду за цю заяву вірності ще й призначив Сукана на вище становище.

Так, як цей благородний і хоробрий молодець, так і Ти, мій дорогий Приятелю, дорожи й люби свою св. кат. Церкву. Бо вона заслуговує на це:

1 Вона то є тією інституцією, що наділяє нас чудодійною божеською силою. Знана Тобі подібна боротьба молоденького Давида з Голіа-том. Голіат був справжнім великаном, і зростом і силою. Зростом перевищував він значно всіх Філістимів; озброєний був у крицевий шолом на голові, панцир із металової луски на грудях, криц-ві наголінники на ногах; плечі забезпечені були металевим щитом, а рука озброєна в спису, рук-ять якої була заврубши вальця ткацько о варстат; до того від найраншої молодости заправлений у військовій штуці, вліявся він хоробрим воїном, а то й страхом усіх противників. Проти нього то стає ніжний молодець Давид, що досі пас тільки спокійні череди свого батька. Стає без панцира і спису, через плечі перевішена тільки звичайна пастуша торба з п'ятьма малими рінками із дна потоку, а в руці легка праща. Побачивши його у такій зброї, розсміявся голосно Голіат та почав глузувати: „Хіба я пес, що ти йдеш на мене з цівком? Ходи сюди; віддам я зараз тіло твоє небесним птахам та земним звірятам“ (1. кн. Самуїл. 17 43.) Так гордо й насмішливо мовив великан, а через кілька хвилин лежав уже на землі, у передсмертному харчінні, оконаний слабосилим і безоружним Давидом. Була це світла подія, перемога, із якої ясно прозирає чудодійна опіка всемогучого Бога,

Але чи не є ще більшим чудом оця перемога, що її віднесла вже так часто Церква над своїми противниками? Або чи не надто наглядною й очевидною є Божою опікою над нею, опікою, якою заодно тишилась вона серед найтяжших хвиль свого життя? Ось бачимо її молоденькою — слабосилою й безоружною серед студеного поганського світа, а вже підходить до неї великан із добутиим острим мечем; та не на те підходить, щоби може боронити її ним, а на те, щоб його втопити в її крові. Переслідування Церкви змагаються чимраз душе, а потоки християнської крові пливають чимраз обильніше. Мільйони людей гинуть серед найтяжчих мук; римський орел здіймає проти молоденької Церкви такий сильний і страшний крик божевільня, що його чують по всіх частинах світа. Освіта й неокресаність, сила й хитрощі, гострий меч і затроєне перо, престіл володаря і катедра професора, військо і жреці — пекло й світ — все те подає собі руку до боротьби з Церквою.

Через 10 довгих, кровавих і жорстоких періодів переслідувань стараються могутні римські володарі світа всякими можливими способами знищити та стерти її з лиця землі. А в усіх оцих переслідуваннях стоїть вона сама, без ніякої земної помічі; не має війська, як пішлоб за неї в бій, ніяких союзників — володарів, які допомоглиб їй; ніякої іншої зброї, як тільки сльози й стогін, терпеливість і молитву, слабосильність та неславу, рани і кров! Чи ж не мусить улягти перемозі оця то вбога, слабосила Церква? Чи ж

не мусить вона впасти вповні переможена у стіп великанської могутності римських володарів світа? По людськи думаючи, то годі було сподіватися чогось иншого, крім того: могутні, жорстокі гнобителі були теж того переконання, що напевно і всеціло досягнули вже свою мету. Так думав і цісар Діоклетіян; здавалося йому, що вже завдав Церкві цілковите поразення. Пяний своєю перемогою велів він вибити монету зі своїм погруддям та іменем на одній стороні, а з написом: „після знищення християнства“ на другій. Всюди співано вже глумливі пісні на мнимо вбиту Церкву; поганський світ розпливався прямо в радіощах і вдівлялю... Але й цим разом, як то часто і передше бувало, оця перемога була тільки марним обманом. Мнимо мертва Церква почала вже кілька літ опісля свій тріумфальний похід по римській імперії та цілій землі. Діоклетіян жив іще тоді, та проходжувався у своєму городі в Салюні, як папа Сильвестер вийшов із катакомб на світло дня, коли цісар Константин публично проголосив християнську віру як державну релігію.

Подібне діялось на протязі майже всіх століть; останні десятиліття бачили теж непереможну силу й могутність Церкви. Була це хвиля, де помимо шалених зусиль ворожих Церкві чинників, сильних і хитрих ворогів її, тим сильніший та тісніший узол єдності злучив народ, духовенство, єпископів і папу; була це хвиля, де всуперіч усяким старанням, щоби католиків спроневірити своїй Церкві, те вірне

привязання до неї непомірно зросло, а повага римського престоло піднеслася.

Оця то саме життєва сила Церкви в усіх небезпеках і гоненнях її є чудесною, Божою. Що творять люди — те проминає; основані ними школи влержуються рідко коли через 2—3 століття, хочби й як знатні люди були їх творцями; будовані ними палати ушкоджує й нищить протягом часу буря й дощ; і поставлені володарями престולי дупла вють з часом і розлітаються в кусні, а й найсильніші держави, величезним накладом труда побудовані розпадаються й роздроблюються... Все проминає, все старіється, все слабне й гине, одна тільки Церква стоїть непорушна, тільки вона не хитається! І коли все навкруги неї розсипається в руїну, то вона, спокійна, сильна й непобіджена, глядить повна надії в майбутність, посеред усіх оцих завірюх, які скаженіють над її головою.

2) Наша св. Церква є теж інституцією, з якої спливає обильна струя благословення на ціле людство.

Якою то благодаттю являється нам те сонце, що розливає своє солодке проміння по всіх усядах. Під його животворним впливом зеленіє — радіє вся природа: йому завдячує весна величню красу піль і лук, і осінь життєдайні свої плоди. Хлобак у поросі й орел у не босяжній блакиті, мала квітка на березі ручаю й дуб у лісі — все жие тією благодаттю, що її розсипає у цілій повноті сонце.

Подібне є відношення Церкви до людства. Церква — то духове

сонце, яке все й усяди розлавало і дотепер роздає обильно благословення. Дитя й старець, жінка й мужчина, пан і слуга, володар і підданий, багатир і нуждар, держава й родина — всі люди й усі установи людської суспільности зоб.язані до глибокої вдячності супроти Церкви за всі ті численні й великі добродійства, що ними обдарила вона людство, під оглядом самих тільки земних справ. Бо чиж не Церква була тією, що заєдно вела завзяту, святу боротьбу проти пристрастий які стільки лиха накоїли людям!? Чиж не вона то, своєю наукою про єдинство, нерозривність і гідність тайни подружжа, віддала назад родині страчену через поганство трівкість, мир і святість і тим чином зробила її осідком чесноти та благословення, радости та щастя? Чи не вона то поклала на серце пануючих і зверхників обовязок по батьківськи поводитись із підданими та совісно, з любов'ю сповняти свій важний уряд, памятаючи, що колись мусітимуть зложити рахунок Найвищому Судді? І чи не вона то поправила положення тих убогих, по звірськи трактованих невольників, увільнюючи їх із кайдан? тай чи не вона то поклікала до життя безліч добродійних інституцій? Так! історія Церкви — то історія милосердя! Бо й справді, не було ще ніколи на землі ні одного такого пануючого престоло, від якого дізналоби людство стільки добра, що від папського престоло, і ні одної інституції, яка ділалаби на людство так могуче, так сильно, так цілоче, як св. Церква. Історія свідком, що чим більше її відданий, ішов

якийсь нарід за голосом її науки, тим більше запевнений був його справжній добробут, а коли він гордо відвернувся від неї, відтягнувся зпід її впливу, тим певнішу готовив собі загладу.

3. Оця то Церква, яка з усіх переслідувань вийшла з лавровим вінцем побіди, виказавши тільки життєвої сили, і яка наділила суспільне життя так великими добродійствами — вона то відноситься до Тебе, християнський молодче, не як чужа Тобі, холодна й байдужа мачуха, вона являється Твоею найлучшою матір'ю, рідною ненькою, що огортає Тебе сердешною любов'ю та старанністю. І за те саме, що вона наділює Тебе життям ласки й чесноти, обов'язаний Ти су роти неї до найбільшої вдячності.

Як тільки побачив Ти світ, вже Церква появилася біля Тебе: на Твоєму чолі поклала знак св. Хреста, душу Твою очистила Христовою Кров'ю з плями Адамового гріха у св. Хрещенні, даючи Тобі через цю Тайну душевне життя освячаючої ласки: як тільки появилось у Тобі сяйво розуму, вже Твою душу наситила вона спасенною наукою, привела Тебе до пізнання Бга та зацепила в Твоє серце любов до Ісуса; із ясніючим від радості лицем, повела вона Тебе опісля святочно й торжественно до Господнього пресла і подала Тобі Ангельський Хліб Пресв. Евхаристії, щоби скріпити тим чином унутрішнє життя ласки у Твоїй душі. А щоби зміцнити Твою душу на час майбутньої боротьби з покусами, на час, коли матимеш виступити на арену повного небезпек світа, уділила вона Тобі

Миропомазання, засилаючи рівночасно й мольби, щоби св. Дух подав Тобі ласку, вірно заховати Христову віру і совісно сповняти її приписи. Колиж Ти опісля все-таки може охляв на силах і не вдержався супроти многих покус і небезпек життя, тоді знов духовва Твоя мати, св. Церква була тією, що піддвигнула Тебе з тяжкого упадку, із Богом поєднала в Тайні Покути, і додала внутрішньої сили й ласки до нової, більше щасливої боротьби з гріхом. Так вона заєдно чинить у своїй незміримій божеській доброті й ласкавості, як тільки звернеться до неї скрушене серце грішника за поміччу. Коли відтак схочеш може подружитись, то і тоді вона, ця добра мати, бере щиру участь у Твоєму щастю: веде Тебе до престолу, дарить ласками Тайни Подружжя, заносючи молитви до Всевишнього, щоби Він Тебе, Твою подругу і цілу Твою родину благословив і хоронив від нещастя.

Та особлившою опікою огортає мати свою дитину в часі її недуги або смерті. Так робить і наша св. Церква; у тій то саме, так дуже поважній хвилі, коли безсильною вже являється всяка людська мудрість і сила, коли людина так дуже потребує помочі, а ніхто не може подати її, одинока Церква може тоді допомогти і помагає радо; вона тоді посилає Тобі священника, немов милосерного Самарянина й Ангела-Хоронителя, і він то святим Напуттям скріплює Тебе до рішучої боротьби, а через Тайну Оливи очищує твою душу з останків гріха, щоби Ти міг явитись перед Суддею з довірям і певністю; рівночасно, коли Ти на смертній

постелі, заносить вона ревні молитви до триєдиного Бога, вмоляючи для Тебе ласки й милосердя.

Також і після смерті не опускає Тебе Церква; вона товаришить Тобі на кладовище, благословить і посвячує могилу, пращає Тебе останнім словом і на місци Твого вічного спочинку засаджує Хрест, знамя майбутнього славного Твого воскресення. А коли опісля й усі родичі та знакомі забудуть за Тебе, і ніхто на світі ні словом не згадає, то й тоді не забуде за Тебе Церква; що дня при св. Службі Божій молитисьме за Тебе „Пом'яни Господи Твоїх слуг, які через життя своє йшли і вічним

сном супокою заснули під знаменем Христа.»

Чи Церква не є тому найлучшою, найвірнійшою та найбільш люблячою матір'ю? Чи такій матері не моглиби ми радо й охоче віддати послух і глибоке поважання? Чи воля її не повинна бути нашою волею, радощі її нашими, біль її нашим болем? Чи кожде волоконце нашого серця не малоби бути віддане її любові? Тому рішучо постанови собі: „Хочу вірно і невстрашимо належати до своєї Церкви, дочки Неба, аж до останньої хвили життя. Враз із св. Тересою хочу все мовити: „Дякую Тобі, Боже, передовсім за ласку, що я є дитиною Твоєї Церкви“.

З німецького П. Дзедзик

Таємничий корабель

(Із хроніки революції)

БІЛЬШ загадкового випадку з часів революції, як таємнича пригода з українським кораблем «Чорномор» важко собі й уявити. Загадковість цього корабля стільки дивовижна, що й ще досі ніхто не пробував її розгадувати. Як би це сталося десь на безмежних просторах якогось океану, так напевне всяково можна булоб гадати, але те, що сталося це всього лише на Чорнім морі, обезсилює кожний здогад і робить його не менш неймовірним, як давня казка про летючого Голяндця.

Все, що до цієї пригоди, складене мною на підставі оповідань цілком поважних осіб, що свого часу стояли близько до морського міністерства Української Держави й мали безпосередні справи з портовою владою Одеси.

Отже, 5. травня 1918 р. німецький торпедник «Фатерлянд», що йшов під команду капітана Дреслера, стрінувся з кораблем, який робив таке вражіння, ніби то ним ніхто не кермує. Коли ж він не змінив своєї ходи навіть тоді, як «Фатерлянд» аж двічі подав йому відповідне гасло, тоді помічник капітана, Гофман, сів із двома матросами в човен і поїхав, щоби придивитися ближше.

Виявилось, що це був український корабель «Чорномор», який ішов із Царгороду до Одеси з вантажем турецького тютюну і на якому не знайдено ні одної людини. Зовні корабель виглядав цілком добре, хоч його вітрила здавалися безладними. Приглядаючися уважніше, не знайшли ніяких ознак, що свідчили би про якесь нещастя, або наглу втечу.

Це, звичайно, не могло не зацікавити капітана Дреслера і він, не зважаючи на те, що мав усього лише шість осіб обслуги, вирішив, щоби його помічник і два матроси осталися на покинутому кораблі і, як мога скорше, провадили його до Одеси, куди йшов і «Фатерлянд».

Після прибуття до Одеси, негайно звідомлено морське міністерство, яке так же негайно наказало портовій владі перевести пильне слідство, з огляду на що був візваний до праці досвідчений водолаз, уваги якого не могли бути зайві. Оглядаючи корабель, крім тютюну, знайшли ще декілька скринь т. зв. «американських» ручних бомб, які знаходилися у повнім порядку. Дно, мідяна обшивка й верхні частини корабля були без усяких ушкоджень і ніщо не говорило про те, щоби корабель змагався з якоюсь морською негодою.

Пильний огляд унутрішніх помешкань корабля виказав, що про-якуб-то не було морську негоду не могло бути й мови, бо скриньки матросів, у яких лежала їх одежа, були цілком сухі, а декілька бритов були чисті, без найменших ознак заіржавлення.

Поміст корабля, який був зроблений із тонких дощок, не мав ніяких слідів боротьби.

В кабіні капітана знайдено багато дрібних річий домашнього вжитку, а в тім ріжну одіж, золотий годинник, та ще пару дорогоцінних перстенів.

Однак було знайдено одну річ, яка свідчила про можливість чогось надзвичайного: це звичайний штilet, на якому були якісь руді плями, що нагадували собою засохлу кров. Такі-ж самі плями зауважено на одному вітрилі, що спонукало слідчу комісію зарядити уважну аналізу, яка заперечила це. Потім ще якийсь час довго зупинялися над якимись дивними надрізами на краях помосту, що здавалися ніби то були зроблені якимсь гострим знарядям, а поза тим не мало ще дивувала всіх відсутність корабельних паперів та хронометра.

Тут варто заважити, що ні один із оповідачів нічого-сінько не згадує про човни, на що саме не звернула уваги й слідча комісія.

Останнє помічення, яке було знайдено в корабельній книзі, мало дату 1. травня, коли корабель знаходився другий день у дорозі. Корабельні помічення на звичайнім листку сірого паперу були доведені до 8. години ранку слідуячого дня. З цього всього можна було догадуватися, що позбавлений кермуючої руки корабель мало-що посунувся в напрямі

Одеси, а протягом чотирох днів гойдався собі на всі боки, заки не стрінувся з «Фатерляндом».

Офіційні засоби розгадання цієї загадки-дива не дали нічого, крім здогадів, які з початку опиралися на можливості якоїсь кривавої драми, а потім — на можливості якоїсь дивної морської пригоди. Але-ж, як аналіза рудих плям заперечила найменшу присутність людської крові, так експертиза надрізів на помості установила, що вони були зроблені дошками, які пізніше, коли корабель ішов уже «сам собою», повільно зсунулися в море.

Після того багато ще говорилося всякої всячини про те, чому саме капітан Литвиненко, як довідалися з корабельної книги, залишив так свій корабель, що не залишив на ньому навіть одної людини?...

Говорячи, одні гадали про можливість якогось бунту залоги, другі думали знову про можливість нападу одного із «червоних» кораблів, що купчилися в районі Севастополя, а треті догадувалися про можливість зради в лоні якоїсь таємної організації українських республіканців, при чому вказували на знайдені бомби.

Так, чи інакше, але коли корабель мав свою назву й навіть віз закуплений крам, так значить, мусів мати свого господаря, якого й зачали шукати.

Портова влада Одеси видрукувала й розіслала по редакціях урядових часописів спеціальний обіжник, у якому просила всіх зацікавлених брати на увагу все, що тільки зможе допомогти знайти власника цього корабля, від чого у більший мірі залежало з'ясування цілої справи з її таємницею.

Однак, на жаль, у той час усе було захоплене справою мирних переговорів із російською Радянською Республікою, і тому ні один часопис не подав того обіжника так, як належалося, через що саме, замість вияснення, сталося затемнення...

Згодом уже, знайомий мені урядовець морського міністерства казав якось, що то навіть добре, що так сталося, бо після одержаних із Одеси вісток, таємничий корабель нагло кудись зник і то так несподівано, що його ще не встигли навіть вивантажити...

Спроби знайти власника корабля, як рівнож спроби відшукати родичів його капітана, якого, до речі буде сказати, ніхто ніде не знав, скінчилися тільки спробами, які витворили безліч здогадів, що стали тепер легендами. —

Одна така легенда говорить, що такого корабля ще не було, але що він обов'язково буде, як тільки повстане Соборна Українська Держава, а до того-ж часу з'являтиметься всім чужим кораблям, які заходять до Чорного моря й віщуватиме їм скору загибель...

П.

Вальгаєв

Зерно гірчиці

Коли матимете віру як зерно гірчиці і скажете сій горі: Перейди звідси туди, і переїде, і нічого неможливого не буде для вас. (Мт. 17, 20).

ПОВСТАННЯ. Поквапна, хвиляста стрілянина. Мстивий, страхотливий гук. Тріскітня кулеметів та приглушені удари гарматних розривів.

Гуде по коридорі тяжкий стук; чуть ломляться двері в'язниці.

... Скорійше, скорійше!.. На волю, за кордон...

Засипляю в мріях. Не відчуваю вже вогкості зимної стінки свого казмата, не чую так добре знаного тут повітря...

— Ту-тук. Тук-тук-тук.

Мабуть з гори... Хто там?.. З п'ятої?.. що?.. повели сьогодні?.. без річий?.. вже не вернулися?.. постріляли?.. сімох — о, Боже!

Минув сон. Важким камінням ляг сум на душу. Силкуюся заіпнотизувати себе... уявляю собі своє звільнення, рисую картини волі... ні, нічого не виходить. В темряві казмата миготить перед очима лискуча цифра:

»Сім!«..

Нема сили терпіти. Давно вже приготував мотузок із різних ганчірок. Обережно підіймаюсь. Прислухуюсь. Тільки дихання сплячих, хтось бурмоче, дряпає тіло у сні. Вже не думаю над тим, що бажаю зробити; одна думка заволоділа моїм мозком. І беться вона в голову, мов той годинник: »нема сили!.. нема сили... терпіти!« Вартового не чути: мабуть спить. Тихо закладаю мотузок за залізко очка. От тепер тільки просунути голову та відкинути ноги на бік... ет, поховзнувся!..

Засвітився сірничок в куті біля стінки. Запалив хтось папіроску. Притиснувся я щільно до дверей; всеж зауважили. Встав офіцер і підійшов до мене.

— Так... Ото вже дурниця! Киньте, будьтеж мужчиною. Ще завсіди зумієте покінчити так. А може, хто знає? Може закінчиться все добре. Вірте, мій рідний!.. Коли маєте віри хоч на зерно гірчиці...

Він тихо, ласкаво провів мене до мого тапчана і сів біля мене. Колоче, істеричне ридання розривало мені груди. Горлянка моя, здавалось, була нашіплена голками. В кінці прийшли сльози і я заплакав, мов покарана даремно дитинка... Офіцер ласкаво гладив по голові:

— Плачте, мій рідний!.. Вам потрібно виплакаться. Тоді все мине. І в мене бувають хвилини гіркого зневіря — хто знає, може й вам колись доведеться утримати мене від не-поправного кроку...

Сіримі скалками тягнуться дні і ночі.

Єпископ звернув увагу на мій стан і почав просиджувати біля мене цілими днями: читав голосно Євангеліє. Мені соромно: є багато місць, котрих я ніколи не читав. Коли єпископ примічував мою втому, закривав він книжку і заводив розмову про що інше. Вже два тижні він був із нами. Цей час здався мені роком і здавалося, що і я знайомий з єпископом також уже давно. Під його впливом часами я молився Богу, по дитячому молився, вірив в Його чудесне Провидіння і на деякий час ставало мені легше. Та часами, під тяжкими ударами критики, колихалася моя віра. Мене охоплювала якась дика ненависть до Нього. Тоді хотілося мені вити, мов тій затурканій звірині, хотілося бити об мур головою.

— Все в руках Божих... — казав єпископ і глибока віра світилася з його сивих очей. — Май надію, терпи, а головню не нарікай. Не хули. Бог милосерний, Бог всемогутчий. Кажуть — нема тепер чуда. Маловірні тепер стали люди. А я, служитель Бога Живого, кажу тобі: робить Бог і тепер чудеса, та ми не бажаємо їх тепер бачити. Ми пояснюємо все випадком, обставинами — тільки не впливом Його.

В коридорі почувся брязкіт ключів та декілька пар окочаних чобіт затуркотіло по кам'яній долівці. Камера замовкла — прислухалася. Кроки в цей час віщували щось надзвичайне.

Дзвін ключів застановився перед нашими дверима, тут же замовкли і кроки. Відкривають двері, заскреготав величезний заржавілий замок і заскрипіли двері на столітніх завісах. Війшла трійка жовнірів.

— Тут — усі... мовив один.

— Збирайтеся. Без річий. Виходити — по два в порядок. Ну?! Просить ще треба?..

— Куди? — спитав єпископ, спокійно вдивлюючись у чоловічки червоноармійця, що був узброєний від голови до ніг. Той не витримав світлого погляду, завертівся, наче на пів роздавлений червак, але відповів, роблячи нахабний вираз:

— На земляні роботи...

Зловіще покотився нахабний регіт другого:

— І завсіди скаже...

Торкнуло мозок підозріння. Кінець! На хвилю захопило дихання й нервова дрож прошибла все тіло. Та я зробив надлюдське зусилля і твердійше став на ногах. Щось то наказувало мені вмерти гарно, зустрінути смерть лицем в лице. Знову почув я себе офіцером, обов'язаним заховати спокій перед лицем смерті. Та чи зумію тільки?..

Зирнув з боку на єпископа. Ця людина все знала, вона бачила, що настають останні часи. Мертва блідість вкрила обличчя і якась торжественність відбилася на цілій його поста-

ті. Довга сива борода надавала йому подібності до мучеників перших віків. Задивившись на нього, на хвилю я забув навіть про себе. Так, він вірив у свою правоту, вірив у Бога, в нагороду за чисте життя — і був спокійний. Для нього кінчилися тимчасові страждання, починалося повне блаженства життя безконечне. А для мене?.. нічого цього не буде для мене: ні раю, ні аду — нічого. Бож я в ніщо не вірив, сумніви мав до всього. Вийшли за ворота в'язниці. Там ждали на нас тягарові авта з полотняними верхами.

— Голови до низу!.. Кому кажуть... — визвірився червоноармієць, додаючи до наказу лайку. — Не піднімати голови!..

Глухо спадали удари рушниць на спини, голови і відбивали тяжкі стогни. Таким чином загнали всіх до авта. Крім нас шістьох із третьої камери, було в автах ще щось зі сорок людей — мужчин і жінок. Жінки з божевільними очима, з покривленими обличчями, скорше фурії, а не жінчини — ломили пальці, хваталися за руки, плечі мужчин, кричали про свою неповинність, про дітей, стогнали, вили, аж поки швидкий, вправний удар рушниці не відбивав духа з худих, синіх, тільки дрантям прикритих, тіл. Мужчини мовчали. Без думки дивилися вперед широко відкритими очима, які часом були налиті кровю. Губи ж єпископа колихалися — він читав молитву. Слів не було чути, — шум мотора приглушував голос.

Звернули з гостинця, поїхали по мягкій полевій дорозі. Звернули ще раз на бік і застановилися над ріденьким гайочком. Знов рушницями зігнали всіх з авт. Зпід сиджень шоферів повитягали лопати та роздали мужчинам. На всіх не стало.

— Ну, не біда... мовив червоноармієць, мрійно слідкуючи за летом ластівочки, що прорізувала блакить неба. — В дві черзі...

Показали місця і наказали рити одну довгу, спільну могилу. Народній учитель, що сидів разом зі мною в третій камері, зрозумів нарешті все. З глухими риданнями кинувся до ніг червоноармійця, обняв брудні чоботи, вимолюючи собі пощаду. Лице його викривлене страхом смерті, то нахилилося з мольбою до чобіт, то піднімалося, бажаючи побачити хоч тінь надії в грубому обличчю жовніра. Червоноармієць тихо звільнив одну ногу, розмахнувся і вдарив зі всієї сили вчителя в обличчя. Відійшов безжурно посвистуючи.

Сива жінка з диким криком, з лайками й проклинами, бризкаючи слиною, кинулась до хлопчика-шофера. Як змія впиалась викривленими пальцями в шию. Жовніри схопили старушку за руки і витягаючи їх зі сугубих потягнули за авто.

Ми перестанули копати і стояли з лопатами в руках.

— Ну, чого не бачили?... Копати... гаркнув червоноармієць, скидаючи рушницю на руку.

За автом відвели старушку з десять кроків на бік.

— Роздягайся. Ти... живо!!!

— На чорта тобі це дрантя... зневажливо скривився другий. — Уся ціна сто карбованців...

— Й правда. Ну — втікай, втікай, сволоч. Ну?!!

Женщина непорушно стояла на місці, не розуміючи, про що йде річ. Жовняр підійшов до неї і злегка вколов її в бік. Стара безпорадно крикнула і кинулися втікати, по дурному розмахуючи руками. Жовніри приложили рушниці до щок.

— Тах — тах — тах — тах — тах — тах —

Женщина пристанула, зробила ще два-три хиткі кроки і повалилася обличчям на землю.

— Семакін, глянь!.. Як жива — копни в живіт!..

Семакін нахилився і пішов.

— Де Бог твій, служителю Всемогучого Бога?.. — гукнув я в істеричному на пів божевілью, стоячи роздягнений на краю виритої могили. — Де Бог твій!.. Чому не робить Він чуда?.. Чому лискавкою з неба не зітре в порошок цих вампірів, цих звірів в обличчю людському?.. Де Він?.. Хіба Він, що присутний повсюди, не бачить цього глуму над Собою?.. Не бачить глуму над правдою, законами, справедливістю?.. Хіба не бачить Він нещасливу нашу землю і може втік з цієї країни могил та закріпавленого заліза...

— Ти, що казав мені так часто про чудо, про велич, про всемогутність Його, — відповідай! Відповідай мені, старий брехуне!.. Що ж ти мовчиш тепер?...

Єпископ звернувся до мене і бездонні сиві очі його глянули до мене в душу. Припинилися колихаючіся молитвою уста.

— Мовчи. Не хули. Ти бажаєш вложити руку в рани Господа Твого, — маловіре?.. Хай буде. Слухай, що скажу я тобі: Ти не будеш убитий... І будеш довго жити, поки не відкупиш свого гріха. Мене ж, грішного і недостойного, прости: я йду туди...

Шарахнув позаду недоладний гук. Заблискотіли іскорки в голові і все потягла тьма.

Як це було?.. прокинувся я в селянському хліві і зрозумів, задихуючися з радощів, що я живий. Мене тяжко раненого в плече та в шию, привіз до себе нічку мужик. Заблукавши нічку, проїздив він кілька кроків від нашої могили; червоноармійці не турбувалися її засипати. Почув стогін. Спершу перелякався на смерть, далі порішив поглянути, що там є. Майже місяць пролежав я без пам'яті. Селянин ховав мене в соломі, боючись большевиків.

Колиб ви мали віру як зерно гірчиці, гора перейшла би з місця.

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО Й ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ

Галичина — Львів. З кінцем минулого академічного року відбулися треті загальні збори „Профоруса“, які винесли важну резолюцію про знесення бойкоту польських державних високих шкіл. Тим самим укр. студентство зійшло з дотеперішнього шляху боротьби за свій університет на терені власного університету, усунувши одинокую перешкоду, що до цього часу формально ще існувала, і масово стало вписуватися на польський університет у Львові.

Університетські влади зарядили «*numerus clausus*» на всіх факультетах і більше як половину подань Українців відкинули. Вписи зі сторони українського студентства відбулися зовсім незорганізовано, тому й не переведено статистики неприйнятих студентів. Темною стороною вписів, це дуже велике число «русинів» на вписових картах. Чи український студент ще не здає собі з цього справи, що не годиться торгувати національною честю навіть найбільше заслуженим для нації геоям?

Число новопринятих студентів Українців на різних факультетах представляється менш більш у слідуєчих цифрах:

на лікарському в.	около	20
„ матем. - прир. в. „	„	45
„ правничому „	„	120
„ філософічному „	„	250

Разом около 435

Число новопринятих студентів дорівнює менш більш числу укр.

студентів давніше вписаних так, що всіх Українців на польським львівським університеті буде около 900.

Українська Християнська Організація серед студентства. З ініціативи Організаційного комітету У. Х. О. відбулися дня 6 грудня м. р. інформаційні сходи про потребу й цілі християнської організації. Приявних було 14 студентів з усіх високих шкіл у Львові. Реферат виголосив голова Орг. Ком. У. Х. О., вказуючи, що головною ціллю організації це оборона і поширювання ідеологічної платформи католицької церкви серед нашого громадянства. Організація не є політичною партією і не боронить своїм членам приналежності до найрізніших угруповань партійних, котрі принципово не протиставляться християнській вірі і церкві.

В дискусії висловлювалися присутні студенти за konieczністю створення студентської групи У. Х. О. і рішили повести відповідну пропаганду на високих школах. З кінцем січня маються відбути конституючі збори християнського студентства. — S.

Відень. Зі звіту «Українського Академічного Т-ва Січ у Відні.»

У Відні студіювало до кінця попереднього шкільного року коло 160 студентів — Українців. З того належало до нашого Т-ва 142 студентів (в тім числі 19 студен-

ток). Покінчило студії минулого шкільного року 23 членів «Січі», досягнувши дипломів або академічний степень. З початком цього шк. року багато членів було змушених через паспортні труднощі, та з тої причини, що не отримали відрочення від військової служби, залишитися в краю та записатися на тамешні високі школи. Хоча вписи на високих школах у Відні скінчилися, не зголосився до «Січі» ні один новий член. Через це стан членів дуже змалів так, що правнича секція вже зліквідована, а секція експортівців стоїть перед розв'язанням. Вже в наступному семестрі передала секція ветеринарії, з огляду на брак членів свої печатки до архіву «Січі». Стан членів спадає пропорційно, а саме: було в 1921-22 417 членів, в 1922-23 — 327 членів, а в 1924-25 — 142 членів. «Січ» наближається щораз більше до передвоєнного стану.

Чернівці. Т-во «Запороже» і «Жіноча Громада» влаштували дня 14. IX. 1925 діточе представлення (за дозволом поліції). Румунські шкільні інспектори при відспіванню «Боже великий єдиний» не встали з місця. Коли відпоручники Комітету зажадали від них встати, або опустити салю, вмішалася поліція. Це примусило інспекторів — Румунів опустити представлення. Але ці інспектори жорстоко пімстилися за це. Вони зараз же викинули зі шкіл всі діти, які брали участь у представленню та зробили донос на Комітет до сігуранції (охрани). Так «толерується» культурну працю серед укр. молоді на Буковині.

Чернівці. Товариство «Українська Школа».

Розпочало воно свою діяльність перед 37 роками. Спорний шмат часу, а ціля, до якої добивається товариство, ще далеко не досягнена. Та серед інших обставин на Буковині ледви чи й дібеться колись це Т-во до своєї цілі. Чимала частина української інтелігенції зрумунізувалася — одні ради хліба, інші знову задля інших користей, а є й такі, що таки так собі, мабуть із нерозуму. Щирих робітників мало, хіба тільки ще віради й надії, що селянство держиться своєї нації й рідної мови.

Невідрадні часи переживає наш народ на Буковині — гірко й згадати. До р. 1914 Т-во працювало як найкраще, бо стояло все й усяди на сторожі свого народнього й середнього шкільництва, бо й тоді загрожувала нашу рідну школу страшна неволя різних ворогів, трохи що не по цілім краю. Підчас війни виявило Т-во слабоньку працю, бо майже всі віділові Т-ва служили при війську та й шкільництво майже не існувало з причини безстанних інвазій.

До р. 1914, а ще й коротенький час по році 1918, цебо по прилученню Буковини до королівства Румунії, мало Т-во свої філії по повітах, а саме філії: васьківську, вижницьку, заставницьку, кіцманецьку, кімпольонську, путилівську, серетську, станівську, сторожинецьку, сучавську, черновецьку, замійську й мійську. Кожда з цих філій мала призначених референтів. Крім цього існували при центральному Т-ві ще й різні секції, яким були повірені важ-

нійші праці дотичного рідного шкільництва. Найважнішою була секція «Шкільний Фонд», яка між иншим оподаткувала всю нашу інтелігенцію й чималу клькість селянства. Перед війною заснувало Т-во вчительську дівочу семінарію, яка одержала в р. 1912-13 право прилюдности. На початку 1919 всі філії завмерли зовсім і досі не виявляють ніякої діяльности. Причини цього зрозумілі, бо влада придушила на провінції, всякий український рух, загрожуючи всій інтелігенції втратою посад і т. и. По упливі одного року розв'язано українську дівочу семінарію. Т-во задержало її ще до р. 1923 у формі приватних семінарських підготовляючих курсів. Та й їх незабаром розв'язано.

Осталось саме центральне й тепер одинокє в своїм роді Т-во «Українська Школа» в Чернівцях. Вся праця обмежилася лише на Чернівці. Виділ звертає свою увагу на підготовлення нашої молоді до середніх шкіл. Цєю справою займаються головнє академічні товариства «Запороже» і «Чорноморе». Успіхи похвальні. Секція «Шкільний Фонд» існує й досі, а як відомо, головнєю ціллю Секції є збирання фондів для Т-ва. Одним із головних доходів є т. зв. національнє оподаткування. Та й тут стрічається ріжні перепони зі сторони властей.

Т-во уряджує популярні виставки, які також приносять невеликий дохід.

Т-во зі своїх фондів уділяє скромної підмоги вбогим укр. студентам та видає укр. шкільні книжки.

Дальша праця Т-ва «Українська Школа» обмежується й на

будуче популярними відчитами, підготовлюючими до серед. шкіл курсами, видаванням популярних та укр. шкільних книжечок, хоч ця остання праця майже зайва, бо не то, що вже своїх шкіл ми зовсім не маємо, але ще й української мови вже не вчать ніде, крім одної гімназії в Чернівцях, де ще в деяких класах полишено науку української мови. Перед війною було на Буковині своїх шкіл близько 230, а сьогодні нема ні одної. Народ домагається й жадає української школи, та дарма — головою муру не розібеш... Інтелігенція здебільша отупіла, а народ — без проводу непорадний.

Чорноморець

З ПЛАСТУ. Пластове свято у Станиславові.

21 червня 1925 в салі «Укр. Сокола» влаштували станиславівські пластові XI. і XII. куріні попис. Головнєю частиною свята — це посвята прапору XII. пласт. жін. куріня ім. кн. Романової. Перед вівтарем станув Впр. о. Др. Іван Фіголь. Серед тишини залунав його голос. Очі всіх звернулися на прапор. Держали його хрестні батьки. Повага хвилі настроїла всіх дивно святочно, поважно. Після посвяти прапору слідувало вбивання цвяшків та відчитання привітів. О. Др. Фіголь виголосив промову. Зараз почався попис. На особливу увагу заслуговували вправи вінцями і булавками (XII. пл. кур.), пластовий танок, продукція мандоліновсї оркестри, піраміди (XI. пл. кур.), декл. пластунки п-ни Марії Поворозниківни. Гурток старших Пластунів виставив «Лісову пісню». **Л.**

З КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ

Міжнародний конгрес католицької Т-во „Католицької Правди“ в Ір-
молоді. ляндії.

На Інтернаціональній Конгресі католицької молоді, який відбувся в Римі, дня 17. жовтня 1925 р. запала резолюція, яка вимагає, *щоби всі організації молоді, — що є основані для католицької акції, — не брали ніякої участі в політиці.* Зате ці організації повинні подати своїм членам *основне релігійне формування, ввести їх у ряд суспільних питань* та приготувати до майбутньої горожанської діяльності. Вони, не засновуючи ніякої власної партії і не вступаючи до жадної з існуючих партій, мають *із усіх сил обстоювати в приватнім життєві за інтересами Церкви* та поборювати всякі нові законодавні спроби, які противилисяб католицькій моралі та християнській культурі.

В Ірляндії існує, так як і в Англії, католицький союз «Catholic Truth Society» (Товариство Католицької Правди). Товариство це обіймає весь край і від ряду літ займається виключно поширюванням брошур про католицькі правди та їх оборону, коротких життєписів святих, коротких релігійних розправ і т. и.

В половині жовтня 1925. р. Товариство це, існуюче вже 26 літ, скликало в Дебліні свої річні загальні збори. Небувалий досі здвиг народа на цих зборах є доказом, що католицьке життя Ірляндії, по її освободженню, находиться тепер у буйнім розцвіті і то завдяки „Товариству Католицької Правди“, яке також розвивається що раз краще та чим раз більше поширює круг своєї діяльності.

І. Конкурс „Поступу“

Хто найкраще знає нашу поезію?

Цей конкурс має на цілі виказати, хто з читачів «Поступу» знається добре на рідній поезії. Треба іменно відгадати добре назвиська 10 українських авторів, з творів яких даємо короткі уривки. Умовини конкурсу: 1) Назедені уривки походять із творів нежючих уже визначних українських письменників. Кождий уривок походить із твору иншого автора; уривки понумеровані порядк. числами від 1 — 10. 2) У відповіді треба подати тільки назвисько автора, що з його твору взятий уривок; назви твору не треба. При назвиську автора треба подати порядкове число оголошеного уривка (коли Ви прим думаете, щ) уривок «обридла днів суета» взятий з твору Шевченка, то у відповіді напишете: «І. Т. Шевченко»; без подання цього числа при назвиську автора відповідь буде неважна. 3) Відповіді треба слати тільки поштою на адресу редакції «Поступу» (Львів, Домініканська 11/І.), найдальше до 30 марта 1926. Відповідь треба підписати якимсь вдуманим назвиськом;

до відповіді треба залучити другу запечатану конверту з Вашим правдивим назвиськом і адресою в нутрі. На цю конверту треба наліпити «купон першого конкурсу», витятий з »Поступу«, та написати на ній Ваш псевдонім. 4) Нагороди будуть признані за найкращі відповіді; щоб відповідь була допущена до льосування нагород, мусить бути в ній відгаданих добре бодай 5 назвиськ. 5) За влучну розв'язку даємо 3 нагороди: I Нагорода — 15 книжок вартості 22-20 золот. II. Нагорода — 12 книжок вартості 14-20 золот. III. Нагорода — 8 книжок вартості 13-20 золот.

- 1) Обридла днів суєта людська,
Спустився він спочити в тем-
ноті.
І нічка тихая, мов чарівниця тая
Прибралася у зорі золоті.
- 2) Сестро моя, лелієнько біла,
Скажи мені, де-ж ти ся поділа?
»В гаю, брате мій, в гаю,
Там в неволі пробуваю,
Все про тебе розмовоньку маю«.
- 3) Для гостей дорогих я віночки сплету
Із квіток дивовижних.
Тих квіток я шукав, весь в огні і чаду,
На степах мого краю.
Первоцвіт їх зацвів в Гетсиманськiм саду
За-для людського раю.
- 4) О, розум, ось наш Бог! Ми по стількох віках
Таки знайшли його й утішили людину;
Та ставши мудрим, ми кинули на шлях
Найкращої душі людської половину.
- 5) Коли помрем і заростем квіт-
ками,
У споминах ще оживем не раз,
Аж поки поруч з нашими кіст-
ками
Заснуть усі, що пам'ятали нас.
- 6) Не малодушіє в неволі
В ночі сльози точить,
А гріхи мої великі
Вимитися хочуть —
Не виляються, не покинуть
Душу катувати...
- 7) І дівчина, як калина,
Вас не рвала на косу, —
Вас зірвали, розірвали
Вітри буйні без часу,
І без літ на весь світ
Розпустили вялий цвіт!
- 8) Без діл, з закутими руками,
Без мислиї деревію я,
Минає молодість моя,
Мов чиста річка степова
Безслідно гине між пісками.
- 9) Слово, моя ти єдина зброе,
Ми не повинні загинуть обое!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.
- 10) Скажи, коли-б вернувсь ізнов той день,
Як бачились уперве ми з тобою,
Чи знов би ти, зачувши дзень-дзелень,
На морозі лягала головою
І слухала музику тих копит,
Що до твоїх несли мене воріт?

**КУПОН
ПЕРШОГО
КОНКУРСУ
»ПОСТУПУ«**

Розгадка конкурсу, назвиська нагороджених і тих, що добре розв'язали конкурсну загадку, подамо в 4. числі »Поступу«.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

ПОСТУП

П. Манастирський

Великого бажаєте!

ВИДАЄ РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ У ЛЬВОВІ

РІК VI

19 БЕРЕЗЕНЬ 26

Ч. 3

ЗМІСТ

стор.

Столітній Дуб	25—26
<i>Остан Макарушка: Кілька моментів із життя</i>	
Льва Півночі	26—30
<i>Монс. Сібур: Про справжній патріотизм . . .</i>	30—31
<i>Ігор Сендецький: З верхів Гетсеману . . .</i>	31—32
Бібліографія	32—34
<i>В. Лімниченко: „Було в мене веселе говіння“</i>	35
Зі студентського життя	22—24
З католицької акції	39—40
Зі світа	

Ціна числа: 50 гр.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

— „ПОСТУП“ —

Орган присвячений правді і благородній ініціативі

— Виходить що місяця (кромі ферій) —

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ В РОЦІ 1926.

Цілорічна передплата в краю виносить 5 золотих; за кордоном виносить: 1) для Америки і Канади 1·50 долара; 2) для Бразилії 15 мільреїсів; 3) для Чехословаччини 45 чеських корон; 4) для інших країв вартість 7·50 швейцарських франків.

Краєву передплату посилається на адресу:
Експедиція часопису «ПОСТУП», Жовква.

Всі закордонні грошові посилки посилається порученням листом по адресі: «ПОСТУП» Львів, ул. Домініканська 11/1.
Як зачет на передплату приймається найменш 1·50 зол. пол.

У розпродажу часопису не посилається.

Дещо для апостолів.

Чи знаєте, що Данія має всього 3,268,000, жителів?

Чи знаєте, що Данія має 320 дневників, котрих наклад переходить мільон примірників?

Чи знаєте, що німецькі католицькі часописи виходять у $\frac{1}{2}$ мільонових накладах?

Не забувайте: що є 38 мільонів Українців, і що ви є одним із них. Не забувайте, що тих 38 міль. не мають ані одного християнського дневника, лише один тижневик («Нова Зоря» — Львів, ул. Сикстуська 39.), та три місячники: «Поступ» — «Місіонар» — «Наш Приятель».

Не забувайте, що вашим святим обов'язком заперенумерувати всі ті часописи та

приєднувати їм передплатників.

Столітній Дуб

*Присвята Їх Ексцеленції Митрополитові
Андрєєві у 25. літній ювілей вшестя на епископській престіл.*

ПІД РОЗЛОГИМ небом, ясно-блакитнім, на шматку скали зеленої, відкритої для бур і вітрів і для сонця — виріс дуб столітній.

Запустив коріння глибоко в землю, до найглибших нідр її — темних, незнаних, і досягнув верхом зеленим хмари найвисшої.

Й шумів-гудів зелений дуб столітній: широким гиллям перехоплював пісню тужну, яку співали вітри подорожні та собі співав ураз із ними, потішаючи їх, і думав ще столітню думу глибоку...

Інші дуби, що росли довкола — менші й молодші мовчки дивились на дуба старого й боялись хоч звуком перервати столітню думу таємну.

А налітала буря зза синього моря — вкривала чорними хмарами небо й наганяла жах на землю зелену, тоді спішили соловії скритись у гиллі столітнього дуба, й троянди, що росли надолі — хилили голови під сінь його могучу.

Й даремні бували зусилля стихії — сміло підносив чоло своє дуб столітній, випростував гилля широке й махав ним на зустріч бурі гнівливій, і боронив пташенят і троянди, що поховались під щит його певний...

Пролітала буря, виступала блакить бездонного неба й сяяло знову чар-сонце, й оживали соловії й троянди.

Співали соловії гимн подяки, й далеко неслись по світі акорди, й було їх чутно від моря до моря.

Й кадили троянди найкрасший тиміям і пахощі його досягали сонця...

А цілий світ дивувався незломності й силі столітнього дуба, й не смів очий піднести на нього, бо був він — найвищий і вічно зелений, живий.

І стоїть-росте столітній дуб далше на шматку скали, відкритої для всіх вітрів і бур під небом блакитним розлогим, і видається ще більшим і сильнішим, а дума столітня його ще величніша.

Та вже не таємна: думка ця — зібрати всіх пташок великих і малих під зелені крила, приютити їх на розлогих гіллях своїх і напоїти запахом троянд, що ростуть надолі.

Зрозумів сю думу світ і співає враз із солов'ями:

Слава!

Столітньому дубові — слава, й нових сто літ, нових сил і краси йому —

Дубові столітньому!..

Микита Павлюсюк

Др. Остап Макарушка

Кілька моментів із життя Льва Півночі

ОСЬМОГО липня 1709., відбулася ця рішуча боротьба під Полтавою між двома найзаметнішими володарями того часу: Карлом XII, що вславився перемогами за 9 літ і Петром Алексєвичем, що 9 літ працював над вишколом своєї армії, щоби могла дорівняти шведській; один славний тим, що оснєвував держави, другий тим, що уцєвилізував свою; Карло любив небезпеки і воював тільки для слави, Петро не втікав перед небезпекою, але провадив війну тільки для власних інтересів; шведський король щедрий і великодушний, московський цар скупий і користолєлюбивий; той тверезий і поміркований, як рідко, а сей грубий, страшний для своїх підданих, хоч подиву гідний у чужинців і відданий пристрастям, що навіть скоротили йому життя. Карло мав вже назву непобідимого, яку одна хвиля могла йому відібрати, Петрові дали вже тоді його народи назву Великого, якої ніяке поражєння не могло йому відняти, бо він не завдячував її военним перемогам.

Щоби витворити собі ясне поняття про ту боротьбу і місце, де вона відбулася, треба уявити собі Полтаву на півночі, табор шведського короля на полудневім сході, його обоз одну милю за ним, а на північ від міста ріку Ворсклу, що пливе зі сходу на захід.

Цар переправився через ріку о милю від Полтави, з західної сторони і почав закладати табор.

Раннім ранком з'явилися Шведи поза своїми окопами з 4 залізними гарматами за цілу артилерію; решту оставлено в таборі з 3 тисячами людей, чотири тисячі лишилося в обозі, так що шведська армія йшла на ворога в силі 21 тисячі людей, з яких було Шведів околє 16 тисяч.

Король проводив походові, їдучи на візку на чолі своєї піхоти. Частина кінноти посувалася вперед по його приказу, щоби вдарити на ворожу кінноту; боротьба розпочалася півдо п'ятої рано. Ворожа кіннота була на заході, на правім крилі московського табору; князь Меншіков і граф Головін роз-

містили її частинами поміж редуками, озброєними в гармати. Генерал Шліпенбах на чолі Шведів ударив на сю кінноту. Шведська кіннота мала тоді славу, що є майже неможливим видержати її перший шалений удар. Московські ескадрони заломились і вгнулись, сам цар прибіг, щоби їх наново впорядкувати. Бриль прошила йому крісова куля, під Меншиковом упало 3 коні, Шведи стали кричати побіда!

Карло не сумнівався, що побіда буде по його стороні; він вислав був серед ночі генерала Крайца з 5 тисячами кінноти, що мали вдарити на ворога збоку тоді, як він ударить на нього зпереду; але нещастя хотіло, що Крайц заблудив і не з'явився до бою цілком. Цар, що уважав себе вже пропавшим, мав час упорядкувати свою кінноту. Він ударив нею на кінноту короля, яка, не маючи підмоги від кінноти Крайца, заломилася; сам Шліпенбах попав у полон у тій боротьбі. Рівночасно 72 гармати стали острілювати шведську кінноту, а московська піхота, виступаючи зі своїх позицій, йшла наступом на піхоту Карла.

Цар вислав тоді Меншикова, щоби заняв місце між Полтавою і Шведами і князь виконав сей наказ царя справно і скоро: він не тільки відтяв зв'язок між шведською армією і частинами, оставшими в таборі перед Полтавою, але стрітивши одну запасову частину з 3 тисяч людей, окружив її і вирубав у пень. Між тим московська піхота виходила з своїх становищ і по-

сувалась боевою лавою через рівнину, з другої сторони шведська кіннота поряdkувалась о чверть милі від ворожої армії, а король з поміччу свого польного маршалка Ренскельда видавав прикази до загального бою.

Він уставив у двох лавах всьо, що йому оставало з його частин: піхоту в середині, кінноту на обох крилах. Цар уставив свою армію так само, але він перевишив короля кількістю людей і мав 72 гармати, між тим як Шведи мали тільки 4, а ще до того Шведам зачало недоставати пороху.

О 9. годині зранку бій розпочався наново; одно з перших гарматних стрілен убило оба коні при візку короля; він приказав сейчас запрягти два інші; друге стрільно розбило візок на кусні й перевернуло короля. З 24 жовнірів, які станули, щоб його нести, 21 упало. Шведи остовпілі, подалися, а під безупинним градом московської артилерії, перша лава сперла другу, а друга втікла. В тім посліднім моменті лава з десяти тисяч російської піхоти розпорошила цілу шведську армію: так дуже змінився стан річий!

І вже князя Віртембургу, генерала Ренскельда і кількох головних старшин полонили Москалі і табор заняли, а шведське військо попало в таке замішання, на яке вже нема ради.

Кароль не хотів цілком утікати, а не міг боронитися. У тій хвилі мав він коло себе генерала Понятовського, команданта шведської прибічної сторожі короля Станіслава Ліщинського,

який тільки з привязання до Карла пішов з ним на Україну. Він дав знак людям і ті взяли короля під пахи та висадили на коня мимо страшних болів від рани. Зібравши біля 500 кінних біля особи короля, продирається з ним Понятовський через 10 московських полків аж до обозу шведської армії. Під час тої утечі саджали на коня двічі того володаря, що не міг сидіти на коні під час бою.

Сей гідний подиву відворот значив багато в такому великому нещасті, але треба було втікати далше. В обозі найдено карету графа Піпера, бо король ніколи не мав карети, відколи виїхав зі Штокгольму. Карла посадили в карету і пустилися чимскорійш утікати до Дніпра.

Тимчасом Москалі заняли його артилерію в таборі під Полтавою, його обоз, військову касу, де було 6 мільонів золотих, забраних на Поляках і Саксонцях. Около 9 тисяч людей, Шведів і Козаків, лягло в тім бою, а біля 6 тисяч дісталася в полон. Решта, около 16 тисяч, Шведи Козаки й Поляки, утікали до Дніпра під проводом генерала Левенгавпта. Він ішов одною стороною зі своїми утікаючими частинами, а король утікав другою дорогою з кількома кінними.

Поранення Карла під Полтавою становить зворотну хвилину в його житті. Від тепер до смерти ніщо йому не ведеться. Але не можна сказати, щоби він сам був виною своїх дальших неповоджень. Ні! Духова сила й енергія були в нього

й далше так само могутні, що й доси, тільки змінилися військові засоби й обставини. Дев'ять літ безнастанних воєн, які провадив Карло в Данії, Росії, Польщі й Саксонії, коштували Швеції так много жертв у молодім людським матеріалі, що в краю остали до праці старці, жінки й діти, а на військові потреби видали Шведи майже всі свої гроші. В краю, якого король у сотні боїв вславився на цілий світ війсьними перемогами, зананували голод і нужда. Тож хоч Карло зривався пізнійше ще нераз, як побачимо, до нового орлиного лету, мусів падати на землю, бо мав підтяті крила.

І так Полтава стала могилою військового гоні, Льва Півночі. Широкі простори Росії й України з їх багнами і бездорожжями пралісами, люті морози й метелиці підготували світлу перемогу Петрові, довівши до знищення ще в боротьбі під Полтавою більшої частини Карлової армії та цілої його артилерії.

Серед несказаних трудів і перепон дістався Карло за Дністер до Бесарабії в місто Бендери під охорону турецького султана, до якого тоді та країна належала. Король міг сейчас вертати до Швеції, але він того не хотів; бо він задумав помстити на Петрові І. свою неславу під Полтавою. Тож постарався через впливові на турецькому дворі особи намовити султана до війни з Росією. І султан вислав 1711. р. великанську армію (150,000) проти Петра і був би без сумніву побив його на голову, колиби цар спостерігши, що його війська окружені Тур-

ками, не заключив без боротьби соромного для Росії мира.

Але такий вислід воєнної виправи Турків на Росію не вдовольнив цілком Карла XII. Він бажав собі повного знищення російського царя, тому не переставав у султанській палаті інтригувати на річ війни з Росією; тож султан приказав йому перенестися в іншу місцевість. Карло не мешкав вже тоді в Бендерах, бо повинь Дністра, що заляла була раз мешкання його і жовнірів, зневолила його перенестися о кілька миль від Бендер до села Варниці, де збудував собі досить просторий мурованим дім.

Приказу султана перенестися кудиінде, Карло не послухав.

Тоді наказано перенести його силою. І щож робить Карло? Із своїми 40 слугами ставить завзятий опір турецькому війську й артилерії, що прийшла забрати його з мешкання. Перед домом казав висипати окопи, а в домі поробити барикади. Шведи, що боронилися в окопах, побачивши безвиглядність опору відкинули зброю, а тоді Карло з невеличкім числом вірних старшин і жовнірів задумав боронитися у нутрі дому. Але середина дому, крім одної кімнати, де були забарикадовані Шведи, була вже повна Турків. Турецькі жовніри заняли також вхід до будинку. З божевільною відвагою промощує собі Карло мечем дорогу до дверей дому крізь громаду турецьких яничарів, вбиває одному яничарови, що його з кріса ранив, свою шаблю в живіт, і вбігає до нутра дому стрілою, користаючи з хви-

лі, коли його жовніри вхилили трохи założені з середини дверей. Його поява у нутрі дому і смілий напад на Турків, що господарили по всіх кімнатах, викликали такий панічний переляк, що всі яничари стрімголов повискакували крізь вікна. Та турецькому командантові вже соромно стало, що цілий відділ війська з 10 гарматами не може дати ради малому гурткові Шведів під проводом короля, тож постановили запалити дім. Стріли, овінені насмоленими шматами, запалили в одну мить кришу. Король і його дружина стали гасити, але в поспіху кинули якомсь самі в огонь бочівку з оковитою. Густі клуби диму наповнили всі комнати і Шведи почали від диму дуситись. З пістолями і мечами в руках вибігли Шведи з горючого дому і кинулись на Турків, що заскочені і здивовані відступили на яких 50 кроків. Та небавом ціла та мала громада завзятих лицарів, окружена Турками, мусіла піддатися. Карло в натовпі пошпортався о остроги й упав, а тоді двадцять кількох яничарів кинулися на нього. Він верг свою шаблю геть, щоб ошадити собі болю, віддавати її власноручно. Яничари підняли його за руки і ноги і понесли обережно так, як несуть хворого, котрого бояться вразити.

З хвилиною, як король побачив себе спійманим, нагальність його вдачі ілюють, у яку повинна була впровадити його така довга й така страшна боротьба, кудись поділися і він став цілком лагідним і спокійним. З його

уст не вирвалося ні одно погане слово, в очах ні сліду гніву. На яничарів дивився з усміхом, а ті несли його, кличучи Аллаг, з виразом негодування й пошани на лиці. І так, занесений до дому Ізмаїла баші в Бендерах, кинувся в чоботах на софу і загнув глибоко.

Небавом переслано його до села Демотики близько Адріанополя, де він прожив 11 місяців майже в цілковитій бездільності. Європа не чула тоді про нього і майже всі думали, що він уже помер.

(Кінець буде)

Монс. Сібур').

Про справжній патріотизм

ЛЮБОВ Батьківщини — це святий обов'язок горожанина. »Любов«, — як каже великий Апостол, — »то повнота, доповнення закона« *»plenitudo legis dilectio«*. Під кожним оглядом правдиві ці слова. Людина, яка любить те, що закон велить, або ненавидить, що він збороняє, не відважиться його порушити; вона ще й ділатиме більше, ніж цього він домагається.

„Для такої людини, каже далі св. Павло, не існує закон; бо хто не хоче переступити закона, той є понад ним: закон його не досягає“.

Тим, чим є в етиці та релігії милосерде супроти заповіді, тим під політичним оглядом являється любов до Батьківщини, патріотизм, у відношенню до закона. Як любов Бога є першою й найбільшою заповіддю, заповіддю, в якій міститься все проче, так любов Батьківщини являється першим і найбільшим обов'язком горожанина; патріотизм є основною чеснотою всіх горожанських чеснот.

І так, як справжньою мірою Твоєї любови до Бога не може бути саме палке чуття серця, а чинне прирочення Божого слова до життя та вірне сповнювання його заповідей, так і своєї любови до Батьківщини зовсім не докажеш криком і фразами, а головню тим чином, що точно виконуватимеш Її закони, багатимеш для Неї того всього, що може вийти їй на користь і славу, ревню виповнятимеш обов'язки, які Вона накладає, віддаватимеш їй услуги, яких жадає, нести ти для Неї жертви, на які вона жде, даючи більше, ніж Вона має право цього від Тебе жадати; а навіть, якщо добро Батьківщини та загалу цього вимагатиме, не повинен Ти завагатися покласти на жертівнику Батьківщини і майно своє, що більше: й життя своє!

Ні! ні! Ще раз кажу: патріотизм не обмежується на гордих промовах, на величних програмах, на вчених теоріях, як то поліп-

¹⁾ Архієпископ Парижа, убитий якимсь фанатиком у храмі Saint-Étienne-du-Mont, в р. 1856. (Зам. перекладчика).

шити би долю всіх, чи поодиноких горожан; справжнім патріотом станеш тоді, як усе цінитимеш публичне добро висше, ніж своє власне, як себе самого відречешся, ради загального добра

О, любове Батьківщини! Як великою рідкістю являєшся, чесноту, поміж горожанами!

Христос-Спаситель говорив до народа: „Хто хоче бути Моїм учеником, той нехай відречеться себе самого, візьме хрест свій і несучи його постійно, слідує за мною“. А Батьківщина говорить кожній своїй дитині: „Якщо ти хочеш бути моєю дитиною, як горожанин, якщо хочеш брати участь у мойому життю, в мой величї та славі, то навчися й терпіти враз зі мною і для мене; ради цієї любови до мене мусиш здобутися на недостатки, терпіння й жертви“. Ось ця саме безкористовність і пожертвування становлять чесноту патріотизму, ті саме чесноти дають великих і великодушних патріотів. Хто не вміє нести жертви для своєї Батьківщини, той не любить її по правді: і коли душа громадянина кермується виключно своїм власним хісном, коли він у кожній загально-громадянській справі не бачить нічого іншого, як тільки свою приватну справу, коли тільки продумує про це, як би то використати Батьківщину і свій вплив вихіснувати лише для себе, для скріплення свого становища чи майна, такий громадянин готов кожної хвили відказати послуху законам, як тільки вони стануть на перешкоді його егоїстичним забаганкам; тоді то він старатисяме, — це в найкращому випадку, коли матиме тільки малу силу, — виминати хитрощами закони, а як матиме силу в своїх руках, то й не заважається насильством кинутись отверто на них.

Зовсім певна це річ, що справжній християнин є завсіди добрим громадянином; бо той, хто вміє любити та служити всім рівним собі, без розбору, ким би хто не був, і то на перекір усяким низьким інстинктам своєї природи та на шкоду своїм приватним інтересам, то чомуж, із тим більшою слушністю, не мав би він огорнути ніжною любов'ю цієї частини людей, яка становить його рідний народ? Яким чином мігби він бути неохочим до пожертвування для своїх співгорожан, людей спільного серця і душі, пожертвування аж до того ступня, що готов віддати своє майно, а навіть своє життя для добра й слави своєї Батьківщини?!

З французького: П. Д.

Ігор Сендецький

З верхів Гетсману

ВЕЧІРНИЙ смерк тугу стелив
На небосклонах,
А Він дрозав, як сонний зрив
В розбитих дзвонах;

А Він дрозав, а Він страждав
В ту ніч зоряну
І білі руки простягав,
Як кедр з Ливану.

І роскервавилась душа
У сплетах муки,
Вмлівала з болю голова,
Вмлівали руки.

Картина з тисячі віків
Тиснулась в очі
І тисяч-тисячів гріхів
Темніших ночі.

І тисяч-тисячів провин
Хули й образи
І Він між ними Сам Один, —
Святий — без замази.

Берези капали слізами
Над болем Бога:
— То плакав Він, Христос, —
а ми?..

БІБЛІОГРАФІЯ

«Большевики, Жида і Христіанство» — слово до інтелігенції. «Добра Книжка» Львів, Р. Б. 1926. — Оце вже 62 випуск «Доброї Книжки», що в наших часах матеріальної скрути спромагається на такі видання, які нам — до речі сказавши — незвичайно потрібні.

Майже весь наш загал по цей бік рижської лінії знаходиться в зачадженій атмосфері. Бо наші часописи день у день широко розводяться над такими справами, як „українізація на Рад. Україні“, земельна реформа на Рад. Україні, статистика населення Р. України, медична допомога робітництву, зміни в складі уряду Рад. України і т. д. і т. д., а про найголовнішу справу, про душу нашого народу на Рад. Україні мало-що згадують. Та хочби большевики на Рад. Україні будували золоті гори й мости, то на лихо вони здалися, як хробаки обсіли тамошню українську душу. Хай большевики на Україні заведуть і найкращі лади, то все одно вони підуть чортові в зуби, бо де єдиним кормом для душі є ненависть до Бога і насолода гріха, там зі здобутків революції закріплюється хіба злочинство і розпуста.

Тому з радістю треба повітати сю книжочку, що ясно (й недовозначно) представляє нам невідрадні і просто страшні наслідки большевизму.

На зміст цієї брошури складаються статті Г. Е. С. Евдоксіюса п. з. „Понад Європою демон“ і стаття Миколи Бердяєва п. з. «Христіанство й соціалізм». В першій частині першої статті представлено правдивий образ моральної гнилі нинішньої Росії та її дійсні причини. В другій частині тієїж статті зясована як слід «месіянська» роля Жидів у цій кривавій східній драмі народів. Стаття М. Бердяєва п. з. «Христіанство і соціалізм» спрещувала схожості й фактичні змагання цих двох ворожих собі, а могутніх сил нинішнього людства.

Варто, щоби це «слово до інтелігенції» продісталось до свідомості нашої — в тім згляді мало ще свідомої — інтелігенції і заговорило до неї страхітливими фактами, а не адоративними зітханнями в сторону Збруча. —

В. Лімн.

Микола Марфієвич. Між верхами. Поезії. — Чернівці, 1922. — Буков. Печатня і Накладня,

вул. Петровича ч. 1. — 48 ст. VIII⁰ — Ціна 7 л. 50 б.

Вірші молодого Буковинця хоч діждалися вже двох заміток („Каменярі“ ч. 25. з 1922. і „Промінь“ ч. 1. з 1923.) — то проте вартні ще й оцієї третьої. А вартні тому, що в них зібрані всі промахи пера наших молодих, початкуючих письменників. Плювати (теоретично) на всіх і вся, лізти на котурни «надлюдського», і рівночасно скиглити до Нірвани — це оклепані вже фрази, оклепані «лірики» навіть і в нашій загумінковій белетристиці. Не відійшов від них і т. Марфієвич...

Мотто збірки це горді слова Ніцше: „Hoch wuchs ich über Mensch und Tier; Und sprech' ich, niemand spricht mit mir... Zu einsam wuchs ich und zu hoch — Ich warte: worauf wart' ich doch?... Zu nah ist mir der Wolken Sitz — Ich warte auf den ersten Blitz...“ І зараз на другій сторінці йде новий Ніцше, т. Марфієвич:

«Далеко від людських грізних голосів,

«Що стогнуть, ревуть як буруни...

«...І впоюю душу свою молоду

«Піснями гіркої розпуки...» (3 ст.)

Ніцше не боявся людей, але т. Марфієвич уважає навіть «людські» голоси за грізні для себе...

Хоч і грізні вони, то поет зважується: «Піду собі гордо, з новими думками, і стану я ближче мети...» (4 ст.); «Щось сильне, надлюдське кипить в моїй груді хотівби я відци з гори...» (ст. 5) «Глибоко... в душевній моїй глибині, там скрив я свої ідеали...» (ст. 3) — але які, того автор не каже. У збірці, хоч як я її перешукав, годі їх віднайти — найбільше, на що автор здобувається,

це: «Хотів би я відци з гори... Так дуже кричати, щоб плакали люди, щоб там аж валились мури...» (ст. 5). Переважно автор плаче (на кожній сторінці сливе; цитуючи, треба шукати не де він плаче, а де він не плаче...), або... лається та дає моральні науки. Лайка т. Марфієвича також не «надлюдська», він просто каже, що «брудна земля» це «Содома Гомора», де навіть сміх (для автора) — це розпуста; отже дреться на верхи, щоб там поклонитись Нірвані — «Я все тут, я все тут лиш аю і лину в Нірвану, в Нірвану...» (ст. 28). Правду скажу самими ж словами поета, що він, хоч і балакає «про ідеї», то все таки живе «собі в казці високих ідей...» (ст. 45) [Розбивки скрізь мої, хуї] — «Побіч тих, «суспільних» мотивів, ліра т. Марфієвича настроєна буває часом і на «шррум»: «Мужі з них ляльок поробили своїх, рабинь для своєї гіпнози...» (ст. 18); проте я певний сього, що автор писав оцей вірш радше для доримування 6 римів до «сльози», ніж для істеричних жінок псевдопоступу.

Всі суспільницькі теми збірки, це одна поза і буддийське задивлення в своїж, складені на чевеві руки. Так і видно з тих «поезій», що автор немає властиво що сказати, але... чомусь то говорить.

Форма зверхня віршів теж гіршить примітивною наївністю, незнанням і т. п. Автор не знає одного правопису, а мішає всі, які де тільки бачив — з усього того виходить якийсь чудернацький правопис — «воляпик». Мо- ва теж не надто чиста, чогобможна

від Буковинця сподіватися. Наголоси кличуть до неба о пімсту — теж саме такі Scheinreim'и як »з гори — мури«, »скарби юрби«; licentia poetica подекуди анархічна »ніколе — доле«, »чарівне — проміне« і прочая, і пр. і пр. Взагалі мається вражіння, що ця збірка, це якесь посмертне видання автора, що жив у 80 роках мин. ст.

Та питання: чому я властиво взявся писати замітку на цю збірку? Чи для того, щоб іще одному з нас молодих — перебити ноги? — Ні. Для того, щоби звернути на примірі увагу інших на хиби наших молодих поетів того поколю, що д. Марфієвич. Вони смішні (гордість, надлюдськість), але й трагічні. Про смішність не хочу говорити, бо її всяк бачить, та щоб не вразити надто автора - приміру. Але є в них теж і трагічні моменти: видно добру волю, місцями й ентузіазм і раз же поруч із тим повну зневіру та російське „наплювать“. Ця добра воля мусить так довго бути безплідною й заєдно заломлюватись, як довго автор не перейметься другим світоглядом; світоглядом, котрий вияснює плями й бруд нашого життя, світоглядом, що бачить навіть у смерті — перемогу — світоглядом Христа. Кінчити так, як скінчив Ніцше, може й трагічно, але не життєво, не примірно, не корисно. І так наші автори не скінчать, бо бракує їм... божевілля Ніцше.

Що натомиць є в них іскра таланту, що цей талант при праці й життєрадісним Христовим світоглядом мігби принести Батьківщині користь — це друга, певна річ. Не власна слава, чи добутий тяжким трудом »оригінальність« (за 10 літ докажуть наші »впливовольогі« її генезу й джерела), а Правда і Краса — розярені жаром молодого почування у велике всетворче слово — ось рація існування поетів, ось вічне джерело поезії.

Прийнявши заповіт Христа та сповняючи його в своїм життє, не скажемо словами д. Марфієвича:

- »За днями — дні - ідуть юрбою
- »За літом знов іде зима
- »А в серцю вічно — ні спокою
- »І ні вдоволення нема...« (ст. 16)

— ні! —

В серцю нашим розцвіте тоді весна ясна й обійме воно тоді весь світ — природу й людей — братів, видітиме в усьому Бога, найвищу Правду і Красу. І зможемо сказати словами »бідняжки Божого« св. Франциска з Асізі —

- »Благословенний будь, Пане, через сестру нашу, смерть тіла,
- »Що їй ніхто не утече зі смертних;
- »Нешастя тим, що у гріхах конають тяжких;
- »Благословенні ті, що у Твоїй святій найдуться волі,
- »Бо друга смерть їм лиха не учинить.
- »І дякуйте й хваліть, благословіте Пана

»Й служіть Йому, будши покірні, хуф

В. Лімниченко.

* * *

БУЛО в мене веселе говіння,
Були радощі в мене і смуток —
Та за ними важке йшло зітхання:
Щось, про Когось знад сонця забуто!

Щось, про Когось... з дального, загробного світа,
А ймення його дивне, предивне,
Бо й чуттями не збагнеш його світлі види
І не сягнеш на лоно його переливне!

Й нерозгаданість цвила на моїх бажаннях
(А думки, гей кліщі, жерли тіло)
Хоч в таємних завіяннях долі
Нове слово з Небес затремтіло.

Аж як слово збралося з Ділом
На легітних акордах бажання —
Десь взялося почаття мого Розкішша
Без тривоги, без сліз і зітхання!

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО Й ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ

Галичина — Львів. Розеднаний бойкотом і змучений кількалітною гризнею студентський організація приходить поволі до здоровля. Кризу недуги на початку цього академічного року перебувало студентство щасливо і по останніх бурхливих загальних зборах «Студенської Громади» прийшло порозуміння, що найшло вислів у нововибраному складі виділу С. Г., де найшлися представники найрізніших студентських угруповань.

Праця поєднаного студентства через головний виділ С. Г. йде жвавим темпом. В товаристві обєдналося вже понад 500 студентів, однак це ще не всі, бо одна третина укр. студентства це члени польського акад. товари-

ства „Bratnia Pomoc“ або т. зв. «дикі». З початком другого триместру перебрала С. Г. харчівню, яка видає денно 200 добрих і смачних сбідів в ціні по 60 сот. за один обід. Незасібні студенти одержують знижки, а то й дарові обіди. Виділ клопочеться теж справою помешкань для студентів і в серпни ц. р. має перебрати «Академічний Дім», де зможе найти приміщення поважне число студентів.

При товаристві повстав цілий ряд секцій, як: культурно-освітня, істориків, спортова, драматична, суспільно-економічна, і кожна з них виявляє діяльність. Організація ця є ще доволі хаотична наслідком цього, що дотепер не відділено ще економічно-самодо-

помогової діяльності від організаційно-ідеологічної і культурної. Крім цього ціле студентське життя зосередковується в домівці харчівні, яка своїм призначенням і тіснотою поміщення не може вдовольнити потреб.

Для того перед виділом С. Г. стоять ще дуже пекучі й актуальні справи, від котрих то корисного наладження у великій мірі залежить дальший розвій студентського життя, що так імпульсивно започаткувався цього року.

Ів. Аненко.

Конститууючі збори Українського Християнського Студентства відбулися дня 14 лютого ц. р. в домівці секретаріату У. Х. О. По двогодинній нараді, вислухавши організаційного реферату рішено створити на разі студентську групу У. Х. О. в склад котрої входитимуть студенти всіх Високих Шкіл у Львові як українських так і польських. До тимчасового виділу вибрано тов. Гладюка Івана (голова), Паюка Романа і Мармаша Михайла.

„Українське Товариство Студентів - Істориків“ основано з початком другого академ. триместра як автономну секцію при «Студентській Громаді». Загальні Збори Секції, що відбулися 14-го лютого б. р. намітили широкий план діяльності, яка повинна розвиватися у трьох напрямках а саме: праця над поглибленням фахових студій, над методами і добутками історичного дослідження, праця над історією України, зокрема над минулим Західних Українських Земель, і вкінці праця над популяризацією і плеканням

укр. історії серед народних селянських і робітничих мас. Головою товариства вибрано тов. Олійника Василя, а містоголовою став тов. Баран Ілля.

Нововибраний виділ розвинув незвичайно енергічну діяльність. Протягом місяця зеднано в товаристві около сотки членів, виголошено на спільних сходах три реферати, до бібліотеки зібрано 88 томів першорядної історичної літератури головно завдяки дарам Наук. Т-ва ім. Шевченка, тов. «Просвіти», видавництва «Червона Калина» і «Добра Книжка» і подиноких членів товариства. Виділ нав'язав зносини зі старшими громадянами, ученими-істориками у Львові та в Києві.

З приводу 65 роковин смерті Тараса Шевченка рішили загальні сходи українського львівського студентства дня 6-го березня ц. р. греміально вписатися в дійсні члени матірнього тов. «Просвіта» у Львові, щоби тим чином віддати пошану Великому Генієві України по думці Його заповіту. Обов'язок вписатися наклали сходи на загал укр. львівських студентів. Vivant sequentes!

«Студентські Вісти» двотижневий додаток «Нового Часу» почали виходити з початком березня ц. р. Ціллю редакційної колегії є створити орган, що був би відзеркаленням теперішнього студентського життя у нас.

Цілість «Студентських Вістей» презентується добре і ми від серця бажаємо редакції, щоби її орган з додатку до «Нового Часу» став вскорі особним незалежним часописом.

Ред.

Ліга Української Молоді — Станиславів.

Звіт за I піврік 1925/26.

27. вересня 1925. відбулися Звичайні Загальні Збори Ліги. Прочитано протоколи попередніх Зборів і діяльності Ліги за шк. р. 1924./25. Виділ відбув того року 5 засідань. Висший відділ відбув 12 сходин з рефератами. Ліга улаштувала свято св. Йосафата. Низший відділ відбув 13 сходин. Доходу було 37·65 зол., розходу 32·50 зол. Стан бібліотеки: 235 чисел у 264 томах, 136 чисел поважних часописів.

По дискусії переведено вибір нового Виділу, в склад якого увійшли: 1. Іван Петраш з VII.6, голова; 2. Мирон Лушпинський з VII.6, м. голова, 3. Сирота з VII.6, секретар; Степан Воляник з VI.а, скарбник; 5. Мирослав Стрийський з VII.6, бібліотекар; 6. Степан Лукань з VI.6 і 7. Тарнавський з VI.а до контрольної комісії.

Праця ЛУМ-а з тією новою радою така: Ліга ділилася на 2 відділи: низший (IV-V.) і висший (VI-VIII.). низший відбув 3, висший 7 сходин. 23.IX. 1925. перші сходини висшого кружка. Приявних ок. 50 Лігістів. Впр. О. Др. Фіголь з приводу початку шк. року привитав усіх та завізав до прикладної праці після переконань релігійно-християнського світогляду, тимбільше, що живемо в часах ворожих для католицької церкви. Дальше О. Др. Фіголь прочитав зразок листа Св. Апостола Павла до Галатів.

28.IX. 1925, засідання Виділу Ліги. Рішено ряд ухвал, намічено низку рефератів. На сходинах висшого відділу відчитано такі реферати: 1. Волод. Остапович (VIII.а):

Церква в боротьбі; 2. Степан Лукань (VI.6): Католицька релігія — добродійка людства; 3. Василь Гоцанюк (VII.а): Вплив релігії на життя людства; 4. Вол. Остапович: Квестія свободної волі; 5. Мирослав Стрийський (VII.6): Боже-ство Христа; 6. Іван Петраш (VII.6): Доцільність у природі, І ч. По відчитках дискутовано.

В падолисті 1925., з приводу свята св. Йосафата, приступили декотрі лігісти до св. Сповіді і Причастя на інтенцію кращої долі українському народові.

В жовтні 1925. до одного з Лігістів писав листа Впр. О. Др. Йосафат Маркевич зі Львова, та подавав думку, щоби Лігісти приступили до 1-ої і 4-ої Секцій Марійського Т-ва Молоді, з чого булаб визначна користь для духа. Бож діла в цих секціях одні такі, що Лігісти їх і так сповняють, а інші добровільні та дуже легкі. Як гарно булоб, якби так Лігісти-члени секцій приступали час до часу на гімназійній Службі Божій до св. Причастя! Яку здобулиби шану Союзники для себе в усіх, бо сила актів чесноти дуже велика! Однак проекту цього покищо не виконано.

Степан Лукань

† **Лев Турчманович** уч. VIII.6-кляси укр гімн. у Станиславові, заосмотрений Найсв. Тайнами, помер 7. падолиста 1925. в 19. році життя.

Покійний був сином пароха Рошнева, о. Теофіля і Марії. У школі вчився добре. Належав до гімназійного Научного Кружка, Драматичної Секції, Єдності, і в них брав активну участь. Мину-

лого року входив у склад Виділу студ. Ліги і там працював.

І на превеликий жаль немілосерна коса стяла квітку, що так рвалася до життя. Згасло дороге життя молодого юнака, з далекосяжними ідеями.

Величаві похорони відбулися 9. падолиста 1925. при великій участі духовенства, громадянства та шкільної молоді. На цвинтарі пращали покійного п. проф. Др. Кисілевський, т.: Тимчишин і Ат. Фіголь.

Земля Йому Пером!

Станиславів. Кооперативне життя в середніх школах. Уже п'ятий рік розвивається гарно гімназійна кооператива «Єдність». Здобула красні успіхи на торговельному полі. Неодного заправила до єдності, навчила кооперативного діловодства. Заслуга в тім Виділу. 25.X. 1925. відбулося в гімназії кооперативне свято зі вступним словом С. Мартюка, відчитом Сироти про кооперацію та деклямацією Ст. Герасимовича.

Також від довгого часу існує кооператива в тут. жіночій гімназії кружка УПТ., яка гарно розвивається.

Недавно завязалася шкільна кооператива в семінарії СС. Василіянок, якій бажаємо гарних успіхів!

Ст. Л.

З ПЛАСТУ. Станиславів. Гурток „Сокил“ XI. пл. Курія. Звіт за час 1922-23.

Гурток «Сокил» повстав у березні 1922. Мав гурток членів 6: Лятишевський — провідник, Батюк Яр. — прокуратор, Баляк — секретар, Верес — скарбник,

Лукань — провірник, Гоголь — домівкар. Під умілим проводом свого впорядчика, Романа Макуха, весь гурток приготувався до I. пл. іспиту та здав його 17 червня 1922. Пополудні відбулося пластове свято в салі «Укр. Бесіди», по якому членів гуртка іменовано пластунами — учасниками.

В шк. р. 1922-23 при XI. пл. курії утворено VI. чету. Четарем вибрано Степана Маркевича, а чет. прокуратором Степана Іваницького. Першим гуртком у четі був Сокил, що надавав напрям діяльності цілій четі.

Працю як у гуртку, так і в четі проявили отсі Соколи: Степан Лукань (секретар) відчитами, передусім з обсягу української літератури, деклямаціями та загадками.

Степан Маркевич (скарбник) давав відчити історично-наукові, часто деклямував поезії Шевченка, Олеся, Пачовського й інших.

Праціним членом гуртка був також Михайло Ковальський (прокуратор) і інші (голова Каменецький Осип).

Протягом шк. р. 1922-23 «Сокил» відбув 28 сходин (від своїх засновин 46). 24 березня 1923. улаштовано Шевченківські сходини.

В 1923-24 шк. р. гурток відбув 18 сходин, на яких члени гуртка виголошували свої реферати, та на яких гурток рішав свої біжучі справи.

Провідник гуртка Євген Лятишевський дав ряд відчитів про садівництво.

Прокуратор Хведір Давидюк декламував частинами «Івана Вишенського» Дра Франка.

Секретар гуртка Степан Лукань дав низку відчитів. З них замітні: Укр. народ і земля; Бувальщина наших предків; Богдан Лепкий і його життя (виголошено на 43. сходинах, як святочних, у честь Лепкого); Шануймо рідню укр. мову!; З Христовим Різдом; Антін Любич Могильницький; Олесеві струни — пісні (виголошено в пошану Олеса на 50. сход.); Життя і творчість Шевченка; В Шевченкові роковини; Роля жінки — матері в поемах і поезіях Т. Шевченка. Крім відчитів Лукань декламував, давав на сходини різного укладу загад-

ки*) та провадив протокольну книгу „Сокола“.

Скарбник гуртка Степан Маркевич викладав про Козаччину в укр. історії та декламував Олеса. Проявляли також діяльність ще товариші: Антонович Тарас, Ганиш, Деркевич і Демчишин. Крім освітньої праці, гурток дбав також про здоров'я тіла.

В 1924-25 шк. р. наступила реформація пласту. Члени «Сокола» розбилися. Більша частина утворила гурток *Лев*, що продовжає свою працю.

*) Загадки Ст. Луканя появились на сторінках «Світа Дитини» (1922.), «Молодої України» (1923 і 1924) і «Нашого Приятеля» (1924 і 1925.) — Дописи Редакції.

З КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ

Статистика католицьких університетів. В Європі є 17 католицьких університетів. Найстарший і найславніший — це університет у Löwen (заложен. 1834). Має він 3400 студентів і 150 професорів.

Франція має 5 катол. університетів а саме в Парижі, Ліоні, Lille, Angers, (заложений 1875) і в Тулузі (заложен. 1887). На тих п'ятих університетах студіює разом 1600 студентів.

В Швейцарії існує кат. університет у Фрайбургу, заложений 1889 числить 65 професорів та 775 студентів.

В Іспанії є 4 кат. університети в Мадриті, Більбон, Сан-Хоренцо, і del Escorial у Sarria.

В Португалії державний університет у Coimbra до нині заховав свій католицький характер.

В Польщі є кат. університет у Любліні. В Італії — в Медіолані.

Наймолодший катол. університет в Європі це голландська Alma Mater у Nijmegen.

В Америці є цілий ряд кат. університетів: в Georgetown St. Louis, Fordham, Milwaukee і Washington; цей останній розпоряджає капіталом около 2 мільйонів доларів. На кат. університеті у Вашингтоні є около 800 студентів, в Fordham 3700, St. Louis понад 2500 студентів і 250 професорів. Chicago має 2 кат. університети з 5000 студентами разом.

Дальше — є кат. університет у Новім Орлеані — з 1200, Omaha — з 1500, Dayton з 1100, і Notre Dame в Індіані з 1700 студентами.

Канада має 3 університети: в Квебес з 4 факультетами, 100 професорами і 700 студентами; Монреаль з 7 факультетами, 275 професорами і 5200 студентами; Ottawa з 3100 студентами.

Філіпіни мають кат. університет із 7 факультетами в Манілі. В Чіле є один кат. університет — у Santiago; в Аргентині — в Buenos Aires; у Сирії — в Байруті. В Китаю є кат. університети в Zikawei, Tientsin-i, Hankou і Peking-y; в Японії — в Tokio.

Так отже католицький світ має загалом 60 університетів — але всіх із повним числом факультетів є лише 6, а саме; в Löwen, Lille, St. Louis, Quebec, Montreal і Manila.

Соціяльний тиждень.

В Ліоні, у Франції, в послідних днях липня 1925 р. відбувся за старанням французьких католиків «Соціяльний Тиждень» (Semaine sociale). Взяло в ньому участь, під проводом папського делегата поверх 2000 людей із цілого світа. Пекучу тему дня: «Про сучасну кризу авторитету» обговорили найвизначніші представники світських і духовних кругів, які на тлі цієї теми змалювали цікаву картину з усіх ділянок як приватного так і публичного життя.

Католицькі факультети в Lille заснували *Школу журналістів*. Час студій триває три роки, з чого два роки призначені на за-

гальне, а один рік на технічне формування. До прийняття вимагається матура, або вступний іспит.

„Кіновий“ Конгрес.

Дня 8. жовтня 1925 р. скінчився в Парижі шіснаятий *католицький конгрес у справах світляної штуки*. На кінцевому засіданню говорено про *значіння кіна для католицької акції*. Один із бесідників виловив, кілько добра можна досягнути при помочі доброго кіна, та як належить злучити пропаганду «доброї преси» з кіновою пропагандою.

Дещо про фашистів. Є в нас люди, що захоплюються фашизмом. Тимчасом фашизм яко такий бє не лише розперезаних до безличности соціялістів, але також розбиває організації католицької партії пополярів, котра бажає поправи долі робучого народу. Той сам фашизм, ця неетична, поганська організація озвірилих шовіністів, — організація, що свій нарід ставить висше Бога, — причинилася зі своїм вождем Мусолінім до акту з 14. III. 1923. (передання укр. земель Польщі). Так бодай пише б. італійський посол у Польщі Фр. Томасіні. Зроблено це для ... інтересу. — Англійський часопис «Дейлі-Мел» повідомляє, що Мусоліні предложив Радянському Союзові пропозицію в справі закінчення союзу. Ця історія пригадує нам часи перед Хмельницьким: тоді Поляки для короткотривалого, хвилювого інтересу засліплені шовінізмом спомагали православіє проти Унії. Аж прийшов православний Хмель і Жовті Води....

Нова Палестина. У Філядельфії відбувся жидівський конгрес у справі *колонізації півд. України — Жидами*. Представник жидів. комітету розділу українських земель др. Розен заявив що колонізація півд. України на добрій дорозі, що *радянська влада* („українізована“) йде цьому на руку, що ситуація треба використати, „бо теперішня нагода для російських Жидів *не має приміру в історії*“. В проєкті є осадити на українських землях около пів мільона Жидів. — Ці цифри заохотили так жидівських капіталістів, (не комуністів, ні), що вони зараз же зібрали 15 мільонів доларів на цю колонізацію. Притоку дало *радянське правитель-ство*, котре пропонувало скермувати жидівський еміграційний рух не в Палестину, а *на Україну*. Капіталістична організація амер. Жидів „Агро-Джойнт“ та „пролетарське“ правительство С. Р. С. Р. склали вже умови про цю »жидовізацію« України. Для Українців, котрих земельна тіснота приневолює емігрувати, буде земля на Сибірі.... — На загосподарювання кожної родини жидівських колоністів на українських землях призначило большевицьке правління по 1000 золотих карбованців; досі видано на ту ціль 1,400,000 рб, а мається іще дати яких 5 мільонів рб. На переселення не-Жидів видано в тому часі лише 440,000 рб, то є по 3 рб. на душу. Більшовицька „Беднота“ каже, що найсильніше заступлені жидівські комуністи на Україні... В комуніст. партії є Українців (на 30 мільонів насе-

лення) 52,000, а Жидів 26,000; себ-то у відношенню до маси населення що 14. Жид — то комуніст, і що 600. Українець то запроданий наймит жидівського царства. — На лекції в Парижі Жид Жаботинський інформував що жидівські організації в Америці *платять совітському урядові* 5 мільонів доларів, а совітський уряд дає „безкоштовно“ землю в розмірі, »сотень тисяч десятин« (очевидно на Україні)... — На 16 мільонів Жидів усього світа мешкає 5,250 тисяч, 33%) на території Радянського Союзу (з того числа 1,772,449 на Україні). Справді: »теперішня нагода для російських Жидів не має приміру в історії«... — Це такі собі замітки про »українізацію« російської України. На память берім і вступаймо до комуні, а може позволят нам невдовзі стати на рідній нашій землі живівськими українізованими шабесгоями: гасити в суботу світло та носити Жидам воду.

Цікавий процес. Свого часу виголосив був Др. Ферман відчит в St. Gallen про діяльність секти »дослідників св. Письма«, в якому зазначив, що ця секта дістає гроші від міжнароднього жидівства, щоби тільки вносила замішання в ряди західнього християнства.

Міжнародній Союз дослідників св. Письма почувся обиджений і вніс через свого синдика (Binkele — звичайно, жид!) скаргу проти Др. Фермана.

Недавно відбувся в Ціріху процес Др. Фермана. Процес скінчився його уневиненням, а сен-

зацією цього процесу було доставлення обжалованим Ферманом річевого доказу в формі письмової «інструкції» жидівсько-масонської льожи в Ціріху, в якій стесало між іншим таке: «Даємо дослідникам св. Письма багато гроший, що їх складають братя, які збили підчас війни великі капітали. Ці братя, це жиди. Передумовою здобуття краю повинно стати використання його слабостей та підкопання його підвалин. Католицькі догми є перешкодою в наших плянах: мусимо

тому зробити все, щоби поменшити число католиків через осміщення їхніх догм».

Таким робом процес в Ціріху вияснив тайну фінансових підвалин секти, яка й серед нашого народу розкидає десятками тисяч брошури, летючки і т. ин.

От як і за жидівські гроші, за гроші жидівських крамарів, які добули їх на спині арійських народів, повстають і розвиваються щораз нові секти — оці «здобутки цивілізації й людської думки!»

Хто з читачів „Поступу“ не прислав іще до нашої Адміністрації адреси своїх знайомих — таких, що симпатизують з християнськими засадами — хай виконає це без проволоки!

Невелика праця, дрібний кошт, бо вистарчить виписати виразно кілька привищ з докладними адресами на кореспонденційній картці та вислати до „Поступу“!

Цих адрес потребуємо, щоби вислати оказові числа „Поступу“ тим усім, які ще нашого часопису не знають, а повинні стати постійними його передплатниками.

Не зволікайте!

Редакція „ПОСТУПУ“ звертається отсим до всіх читачів і прихильників нашого журналу з проханням подати відповідь на такі питання:

- 1) Які відділи треба би в »П.« розширити, які звузити?
- 2) Що Вам найбільше в »П.« подобалося (статя, автор)?
- 3) Що за бажання мали би Ви супроти редактора »П.«?
- 4) Які користи дало Вам досі читання »П.«?
- 5) Як розходиться »П.« у Ваших кругах? і т. д.

Можна на це відповісти й без подання назвиська; зазначить лише стан (студент, чого і т. п.), вік та пол.

Просимо о всякі дописи, статі та белетристику.

Редакція заздалегідь дякує за надіслане.

Пригоже до друку евент. заремунерує.

Слати по адресі:

»ПОСТУП«, Львів, ул. Домініканська 11/І.